

Ewaluacja zewnętrzna

realizacji

Lokalne Strategii Rozwoju
Rybackiej Lokalnej Grupy Działania

„Jurajska Ryba”

RYBACKA LOKALNA
GRUPA DZIAŁANIA
„JURAJSKA RYBA”

Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w RLGD wynikają z wytycznych nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza Strategii pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelne ocenienie Strategii na tym etapie wdrażania wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane w procesie aktualizacji Strategii oraz innych dokumentów Stowarzyszenia, ale również uwzględnione przez RLGD w kolejnym okresie programowania 2021-2027.

Niniejszy raport jest zwięźczeniem ewaluacji prowadzonej w RLGD pomiędzy kwietniem, a listopadem 2022 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy RLGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez RLGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania nie udało się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Pani Prezes, pracownikom, i członkom Zarządu ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankiety.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

- Na terenie Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba” zamieszkiwało w 2021 roku 7% mniej ludzi w porównaniu z rokiem 2015. Najbardziej liczba ludności zmniejszyła się w gminie Koniecpol (9%) i Szczekociny (10%). Najmniej ludności ubyło w gminie Janów, bo 2%.
- Od roku 2015 ludności w wieku produkcyjnym choć nieznacznie spadła, nadal utrzymuje się na poziomie około 60% ludności ogółem. Podobnie sytuacja wygląda w województwach śląskim i łódzkim. Najwyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym ma gmina Janów 58,8%, najniższy gmina Żytno 56,4% w roku 2021.
- W roku 2021 na obszarze Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba” przybyło osób w wieku senioralnym. Najwięcej w gminie Koniecpol, bo 27% porównując to do roku 2015. Najwolniej starzeje się gmina Irządze. W tej gminie wzrost odnotowano na poziomie 11%.
- Na terenach RLGD „Jurajska Ryba” spadła za to liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. Mieszkańców. W roku 2021 w gminach należących do RLGD średnio o 47% od roku 2015. Największy spadek odnotowano w gminie Irządze (56%) i w roku 2021 korzystało z niej 402 osoby.
- w gminach wchodzących w skład RLGD przybywa organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń. Najwięcej przybyło ich w gminie Szczekocin 17 organizacji, tj. 43% w porównaniu do roku 2015, ale też w gminach Koniecpol i Lelów po 11 organizacji.
- Odnotować należy znaczący spadek osób zarejestrowanych jako bezrobotne, średnio o 50% w każdej z gmin w porównaniu do roku 2015. Najwięcej osób bezrobotnych ubyło w gminie Szczekociny o 71%.
- Mieszkańcy są podzieleni w kwestii, czy ich gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogą realizować swoje podstawowe potrzeby. Niewiele ponad jedna trzecia badanych zgadza się z tym twierdzeniem (37%), prawie jedna trzecia (31%) nie zgadza się z tym i tyle samo osób (31%) nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć.
- Mieszkańcy najwyżej działania pod względem atrakcyjności turystycznej, infrastruktury drogowej. Najgorzej ocenione zostały działania na rzecz osób przed 34 rokiem życia, działania na rzecz bezrobotnych. Najwięcej negatywnych opinii zebrali działania na rzecz zatrudnienia poza rolnictwem, bo 51%.
- Aż 43% badanych nie potrafi jednoznacznie powiedzieć, czy są zadowoleni z poziomu życia w swojej gminie. Ale są też zadowoleni z tego poziomu 33%, czyli jedna trzecia z badanych, a nie zadowolonych co czwarty mieszkaniec (24%).
- Badani z obszaru należącego do RLGD „Jurajska Ryba” deklarują, że czasami (45%) lub też często (29%) korzystają z infrastruktury, z obiektów finansowanych ze środków unijnych.
- Dużym powodzeniem cieszą się projekty związane z poprawą infrastruktury (64%). Innego zdania jest 7% ankietowanych.
- Mieszkańcy gmin najchętniej dofinansowaliby infrastrukturę drogową (32%), działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu (26%). Najmniej środków przeznaczaliby za to na działania na rzecz seniorów i działania na rzecz wzmocnienia tożsamości mieszkańców z regionem.

- Mieszkańcy gmin należących do Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba” w stu procentach oceniają bardzo dobrze jej funkcjonowanie. Wśród ankietowanych nie było osób, które nie miały zdania na ten temat lub źle oceniają jej działania.
- Wszyscy mieszkańcy bardzo dobrze oceniają funkcjonowanie biura RLGD „Jurajska Ryba”. Najwyżej cenią sobie łatwość z jaką mogą umówić się na spotkanie z pracownikiem biura, uzyskanie odpowiedzi na wiele pytań przez telefon, oraz to, że godziny pracy biura są dogodne dla klientów (94%). Jednocześnie uważają oni pracowników biura za osoby miłe i uprzejme (98%), którzy mają odpowiednią wiedzę do wykonywanej pracy i udzielają rzetelnych informacji (94%).
- Badani jednomyślnie wypowiedzieli się, że nabory wniosków organizowane przez RLGD odpowiadały na potrzeby lokalnej społeczności, a 44% uznało, że idealnie się w te potrzeby wpisywały.

1.	Wstęp.....	2
2.	Streszczenie najważniejszych wyników badania.....	3
3.	Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.....	6
3.1.	Cel główny i cele szczegółowe badania.....	6
3.2.	Zakres przedmiotowy badania.....	6
3.3.	Kryteria ewaluacyjne.....	6
3.4.	Pytania badawcze.....	7
4.	Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.....	9
5.	Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	14
5.1.	Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju.....	14
5.1.	Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju.....	21
5.2.	Funkcjonowanie RLGD.....	29
5.3.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju.....	41
6.	Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze.....	45
7.	Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	51
8.	Spis tabel i wykresów.....	53
9.	Aneksy tworzone w toku realizacji badania.....	56
9.1.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:.....	56
9.2.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:.....	56
9.3.	Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków RLGD.....	57
9.4.	Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru RLGD.....	64
9.5.	Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego.....	73

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 i 10/1/2022 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji i procedur.

Działalność biura: efektywność pracy biura i organów RLGD , ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem RLGD , jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczności** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągnięcia celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura RLGD . Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności**, które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**.

Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowane zostały odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorii analityczne:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania RLGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach RLGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura RLGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach RLGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność RLGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci RLGD ?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie do:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
  - metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej ograniczeniu ich słabości;
  - perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura RLGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.
- Poza tym zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu RLGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze:

Badanie źródeł zastanych (desk research)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania RLGD .

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp do tych zasobów jest obecnie

niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Lokalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji RLGD

- dane statystyczne
- dane urzędowe
- dane gromadzone na portalach społecznościowych
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia
- dane realizacji planu komunikacji
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności RLGD i funkcjonowania RLGD systematycznie gromadzone przez biuro RLGD

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 i 10/1/2022 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Niemniej z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nie obowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (Computer Assisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia

umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować je w wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankietę można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko”. Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doбором próby, który jest faktycznie doбором przypadkowym, dodatkowo obciążonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

łącznie przebadano 18 osób.

- Grupa nr 2: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura RLGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

łącznie przeprowadzono 338 ankiet. Z uwagi na charakter badań CAWI dokonano weryfikacji braków danych i do dalszej analizy przeznaczono 182 ankiety.

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin

Źródło: badania własne

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady
- 3 wywiady z wnioskodawcami realizującymi projekty
- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane
- Wywiad z Prezesem RLGD
- Wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy)

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie, nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękojmię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, muszą być rejestrowane co umożliwi późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustra umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura RLGD , członków Zarządu, członków Rady wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

N terenie Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba” w roku 2021 zamieszkiwało o około 7% mniej ludzi jak w roku 2015. Najwięcej osób ubyło w gminie Koniecpol 874 (9%) i gminie Szczekociny 779 (10%). Najmniejszy spadek liczby ludności notuje gmina Janów 2%. W tym samym czasie w całym województwie śląskim, oraz łódzkim liczba ludności zmniejszyła się o 3%.

██████████ Ludność ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo śląskie	4570849	4559164	4548180	4533565	4517635	4492330	4455877
województwo łódzkie	2493603	2485323	2476315	2466322	2454779	2437970	2416902
Dąbrowa Zielona	3919	3909	3888	3865	3860	3750	3672
Irządze	2731	2701	2664	2630	2601	2561	2529
Janów	5971	5959	5979	5964	5984	5907	5873
Koniecpol	9740	9690	9605	9500	9408	9014	8866
Lelów	4928	4941	4929	4872	4824	4676	4632
Przyrów	3862	3833	3804	3779	3752	3627	3585
Szczekociny	7963	7904	7824	7713	7658	7310	7184
Żarki	8422	8462	8443	8451	8453	8275	8213
Żytno	5287	5242	5199	5154	5096	4911	4849
Suma	52823	52641	52335	51928	51636	50031	49403

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na obraz demograficzny danego obszaru składają się nie tylko liczba narodzin i zgonów, ale także przemieszczanie się w obrębie obszaru, czyli migracja wewnętrzna, jak również z i do kraju, czyli migracja zewnętrzna. Wyniki pokazują, że liczba osób ubywa z obszaru wchodzącego w skład RLGD. Najwięcej osób ubyło w gminach Dąbrowa i Żarki.

██████████ Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo śląskie	0	-4556	-4246	-5028	-4717	-3531	-4483
województwo łódzkie	0	-1417	-1789	-1859	-2510	-1672	-2143
Dąbrowa Zielona	0	34	12	4	29	12	4

Irządze	0	-17	-4	-7	-9	0	-5
Janów	0	25	22	6	34	-19	20
Koniecpol	0	-28	-44	-58	-51	-54	-47
Lelów	0	8	-7	-10	14	-1	-6
Przyrów	0	-5	-8	2	-8	-1	-5
Szczekociny	0	-23	-28	-33	-39	-34	-22
Żarki	0	27	18	19	34	21	2
Żytno	0	-19	6	-4	7	7	-21
Średnia dla gmin LGD	0	0,2	-3,7	-9,0	1,2	-7,7	-8,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności w wieku produkcyjnym nieznacznie spadła w ostatnich latach, ale nadal utrzymuje się na poziomie około 60% ludności ogółem. Jest to też na poziomie województw śląskiego i łódzkiego. Najwyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym ma gmina Janów 58,8%, najniższy gmina Żytno 56,4% w roku 2021.

■ *Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo śląskie	62,5	61,8	61,1	60,3	59,6	59,1	58,7
województwo łódzkie	61,4	60,7	60	59,4	58,8	58,3	57,9
Dąbrowa Zielona	61,2	61,3	60,6	60,4	59,9	57,9	57,8
Irządze	60,3	60,7	60,8	60,7	60,6	57,7	57,4
Janów	63,6	63,2	63,1	62,2	61,5	59,7	58,8
Koniecpol	62,6	62	61,6	60,9	60,6	58,1	58
Lelów	62,1	61,6	61,2	60,9	60,6	58,4	58,1
Przyrów	63,4	62,8	62,1	61,3	60,6	58,9	58,4
Szczekociny	61,7	60,9	60,4	60,3	59,2	56,9	56,9
Żarki	61,5	60,8	60,4	59,7	59,5	58,2	57,9
Żytno	59,8	59,4	58,9	59,1	58,7	56,4	56,4
Średnia dla gmin LGD	61,8	61,4	61,0	60,6	60,1	58,0	57,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W roku 2021 na obszarze Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba” wzrosła liczba osób w wieku senioralnym. Najwięcej osób w wieku emerytalnym przybyło w gminie Koniecpol, bo 27% porównując to do roku 2015. Najwolniej starzeje się gmina Irządze. W tej gminie wzrost odnotowano na poziomie 11%. W tym samym czasie w województwie łódzkim i województwie śląskim liczba osób w wieku senioralnym wzrosła średnio o 20%.

Wskaźnik obciążenia demograficznego

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo łódzkie	17,6	18,3	18,9	19,5	20,1	20,7	21,1
województwo śląskie	16,7	17,3	18	18,6	19,2	19,8	20,2
Dąbrowa Zielona	20,1	20,5	20,7	20,9	21,3	22,9	23,6
Irządze	20,5	21	20,9	21	21,4	22,5	22,9
Janów	15,4	15,7	16,3	16,7	17,5	18,7	19,2
Koniecpol	18	18,8	19,8	20,6	21,1	22,4	22,9
Lelów	19,1	19,3	19,4	19,6	19,8	21,3	21,9
Przyrów	17,6	18,1	18,9	19	19,3	20,6	20,8
Szczekociny	18,4	19,3	20	20,7	21,8	23,3	23,5
Żarki	15,8	16,5	17,1	17,7	18,3	19,2	19,9
Żytno	20,3	20,8	21,5	21,7	22,3	23,9	24,7
Średnia dla gmin LGD	18,4	18,9	19,4	19,8	20,3	21,6	22,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wzrost wydatków w przeliczeniu na jednego mieszkańca świadczy o kondycji finansowej i bogaceniu się gmin. Wszystkie gminy w obszarze RLGD odnotowały wzrost tych wydatków w latach 2015- 2021, jak również województwa śląskie i łódzkie (do roku 2020). Najwyższy odnotowano w gminie Przyrów i gminie Janów.

Wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca (w złotych)

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo śląskie	1039,28	1077,69	1225,53	1401,33	1523,00	1596,74	b.d.
województwo łódzkie	1041,06	1098,87	1277,51	1474,37	1596,45	1644,88	b.d.
Dąbrowa Zielona	1212,55	956,28	1043,55	1773,99	1328,59	1296,54	1715,30
Irządze	1032,40	1047,79	1270,33	1269,91	1834,47	1332,00	2354,97
Janów	932,13	925,81	1355,12	1386,11	1309,47	1749,75	1816,87
Koniecpol	686,71	825,99	1138,24	1593,90	1373,38	1392,29	1630,54
Lelów	1377,40	1155,82	1188,04	1557,17	1872,08	1681,54	1670,69
Przyrów	860,59	909,04	1269,12	1594,70	1481,52	1758,42	1496,63
Szczekociny	1151,43	1047,35	1097,96	1159,06	1168,49	1525,97	2451,28
Żarki	1589,11	1081,89	1491,51	1856,16	1646,10	1548,97	1826,37
Żytno	900,78	968,61	1183,59	1369,26	1198,20	1482,14	1750,71
Średnia dla gmin LGD	1082,57	990,95	1226,38	1506,70	1468,03	1529,74	1857,04

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Znacząco spadła liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. Mieszkańców. W roku 2021 w gminach należących do RLGD średnio o 47% w porównaniu do roku 2015, a w województwach śląskim i łódzkim średnio o 46%. Największy spadek odnotowano w gminie Irządze (56%) i w roku 2021 korzystało z niej 402 osoby.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo śląskie	485	442	380	338	304	276	b.d.
województwo łódzkie	704	639	563	533	452	398	b.d.
Dąbrowa Zielona	991	899	659	691	636	555	325
Irządze	1007	921	819	777	606	464	402
Janów	674	587	499	381	322	320	263
Koniecpol	873	820	771	636	651	630	674
Lelów	1021	924	825	711	648	558	439
Przyrów	862	740	656	552	484	405	348
Szczekociny	1143	949	741	729	621	582	501
Żarki	627	609	566	459	424	410	387
Żytno	1437	1289	1187	1059	879	680	650
Średnia dla gmin LGD	959,4	859,8	747,0	666,1	585,7	511,6	443,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na terenach wchodzących w skład RLGD „Jurajska Ryba” odnotowaliśmy równocześnie wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej ogółem. Średnio w gminach o 16% w roku 2021 w porównaniu do roku 2015. Najwięcej podmiotów przybyło w gminie Janów 160, a najmniej w gminie Przyrów 38.

Podmioty gospodarki narodowej ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo śląskie	465779	467090	469927	472498	481757	494282	509838
województwo łódzkie	241462	243280	245855	247502	254322	261498	269581
Dąbrowa Zielona	228	251	252	242	259	256	272
Irządze	138	135	141	157	165	169	187
Janów	382	412	421	441	475	506	542
Koniecpol	681	684	655	662	695	730	752
Lelów	316	318	316	323	326	341	355
Przyrów	241	245	240	247	259	277	279

Szczekociny	704	703	692	711	716	735	744
Żarki	866	865	895	917	925	952	988
Żytno	219	222	225	235	253	268	279
Średnia dla gmin LGD	419,4	426,1	426,3	437,2	452,6	470,4	488,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Jeżeli chodzi o liczbę podmiotów wpisanych do REGON w przeliczeniu na 10 tys. Mieszkańców, zarówno w gminach jak i w województwach śląski i łódzki odnotowano wzrost takich podmiotów. Najwięcej przybyło ich w gminie Janów 283, a najmniej w gminie Lelów 125 podmiotów.

Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województw o śląskie	1019	1025	1033	1042	1066	1100	1144
województw o łódzkie	968	979	993	1004	1036	1073	1115
Dąbrowa Zielona	582	642	648	626	671	683	741
Irządze	505	500	529	597	634	660	739
Janów	640	691	704	739	794	857	923
Konieczpol	699	706	682	697	739	810	848
Lelów	641	644	641	663	676	729	766
Przyrów	624	639	631	654	690	764	778
Szczekociny	884	889	884	922	935	1005	1036
Żarki	1028	1022	1060	1085	1094	1150	1203
Żytno	414	424	433	456	496	546	575
Średnia dla gmin LGD	668,6	684,1	690,2	715,4	747,7	800,4	845,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. Mieszkańców w wieku produkcyjnym świadczy również o tym, czy dany region rozwija się dobrze, czy też nie. W niektórych gminach liczba takich podmiotów spadła, najbardziej w gminie Przyrów, 33 podmioty mniej jak w roku 2015 (30%). W większości gmin liczba ich wzrosła, a najbardziej w gminie Janów o 113 podmiotów od roku 2015.

Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województw o śląskie	127	123	125	137	137	116	135
województw	133	135	137	148	149	129	145

o łódzkie							
Dąbrowa Zielona	117	188	131	86	130	64	113
Irządze	67	37	68	157	95	74	165
Janów	66	149	98	151	171	150	179
Koniecpol	100	143	79	107	130	122	111
Lelów	101	102	103	91	110	88	85
Przyrów	114	104	59	91	101	122	81
Szczekociny	118	104	108	157	101	101	115
Żarki	122	126	126	139	117	129	130
Żytno	92	61	56	98	104	105	113
Średnia dla gmin LGD	99,7	112,7	92,0	119,7	117,7	106,1	121,3

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W latach 2015- 2021 w gminach wchodzących w skład RLGD rozwijany był kapitał społeczny w postaci organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń. W każdej z gmin, również w województwach widać, że organizacji pozarządowych przybywa od roku 2015. Najwięcej przybyło ich w gminie Szczekocin 17 organizacji, tj. 43% w porównaniu do roku 2015, ale też w gminach Koniecpol i Lelów po 11 organizacji.

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo śląskie	26	27	29	27	28	29	30
województwo łódzkie	33	35	36	34	35	36	37
Dąbrowa Zielona	41	43	44	47	49	48	49
Irządze	33	33	34	27	27	31	40
Janów	33	37	37	37	38	37	37
Koniecpol	27	32	32	34	35	39	38
Lelów	41	43	43	45	46	47	52
Przyrów	23	26	26	26	32	33	33
Szczekociny	39	42	50	49	52	55	56
Żarki	32	33	34	34	35	36	37
Żytno	26	27	27	27	29	31	31
Średnia dla gmin LGD	32,8	35,1	36,3	36,2	38,1	39,7	41,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba bibliotek i ich filii od roku 2015 utrzymuje się na jednakowym poziomie. Może poza gminą Żytno, w której jedna taka placówka przestała istnieć. W tym samym czasie, od roku

2015 w województwach śląskim i łódzkim przestało istnieć odpowiednio 38 i 63 takie placówki.

Biblioteki i ich filie

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województw o śląskie	791	788	784	781	777	762	753
województw o łódzkie	530	517	512	510	500	486	467
Dąbrowa Zielona	1	1	1	1	1	1	1
Irządze	1	1	1	1	1	1	1
Janów	3	3	3	3	3	3	3
Koniecpol	2	2	2	2	2	2	2
Lelów	4	4	4	4	4	4	4
Przyrów	3	3	3	3	3	3	3
Szczekociny	3	3	3	3	3	3	3
Żarki	3	3	3	3	3	3	3
Żytno	4	4	3	3	3	3	3
Suma	24	24	23	23	23	23	23

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Zarówno w województwie śląskim, łódzkim jak również w gminach wchodzących w skład RLGD odnotować trzeba znaczący spadek osób zarejestrowanych jako bezrobotne, średnio o 50% w porównaniu do roku 2015. Najwięcej osób bezrobotnych ubyło w gminie Szczekociny o 71% i w roku 2021 było ich 132.

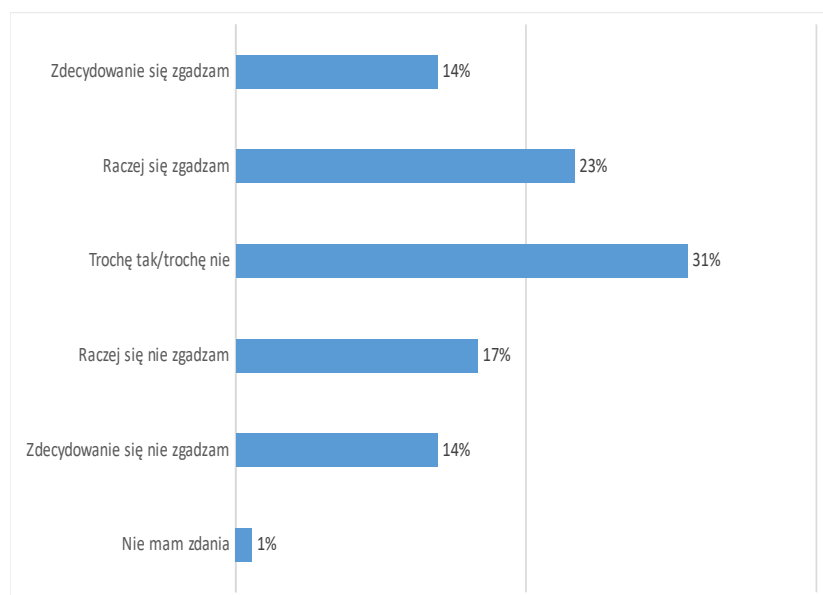
Bezrobotni zarejestrowani ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województw o śląskie	148508	119981	94687	80079	66521	91032	76324
województw o łódzkie	109510	91041	72662	66036	58722	67812	60902
Dąbrowa Zielona	326	266	236	209	212	243	210
Irządze	121	94	58	48	44	53	37
Janów	324	230	157	142	114	162	139
Koniecpol	851	662	611	574	515	570	481
Lelów	358	301	251	227	223	228	206
Przyrów	270	200	170	161	145	178	158
Szczekociny	455	380	250	200	176	195	132
Żarki	421	340	268	245	223	274	226
Żytno	240	191	148	119	102	107	103
Średnia dla gmin LGD	374,0	296,0	238,8	213,9	194,9	223,3	188,0

1.1. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

Mieszkańcy obszaru należącego do Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba” są podzieleni w kwestii, czy ich gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogą realizować swoje podstawowe potrzeby. Niewiele ponad jedna trzecia badanych odpowiedziała, że tak, zgadzają się z tym twierdzeniem (37%), prawie jedna trzecia (31%) nie zgadza się z tym i tyle samo osób (31%) nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć.

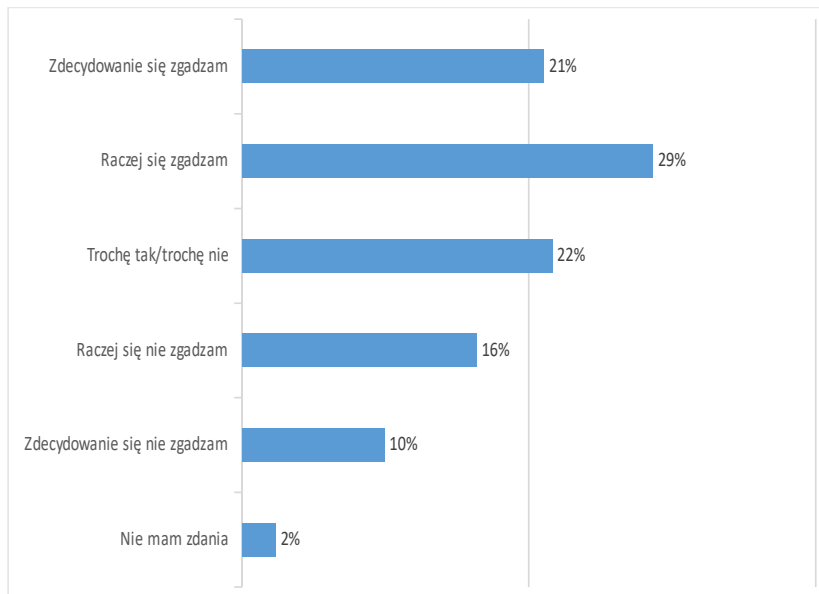
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogą realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Źródło: badania własne

Polowa ankietowanych odpowiedziała, że od roku 2016 warunki życia w ich gminie poprawiły się. Co czwarty mieszkaniec (26%) nie zgadza się z tym stwierdzeniem i 22% badanych nie wypowiedziało się w tej sprawie.

Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Źródło: badania własne

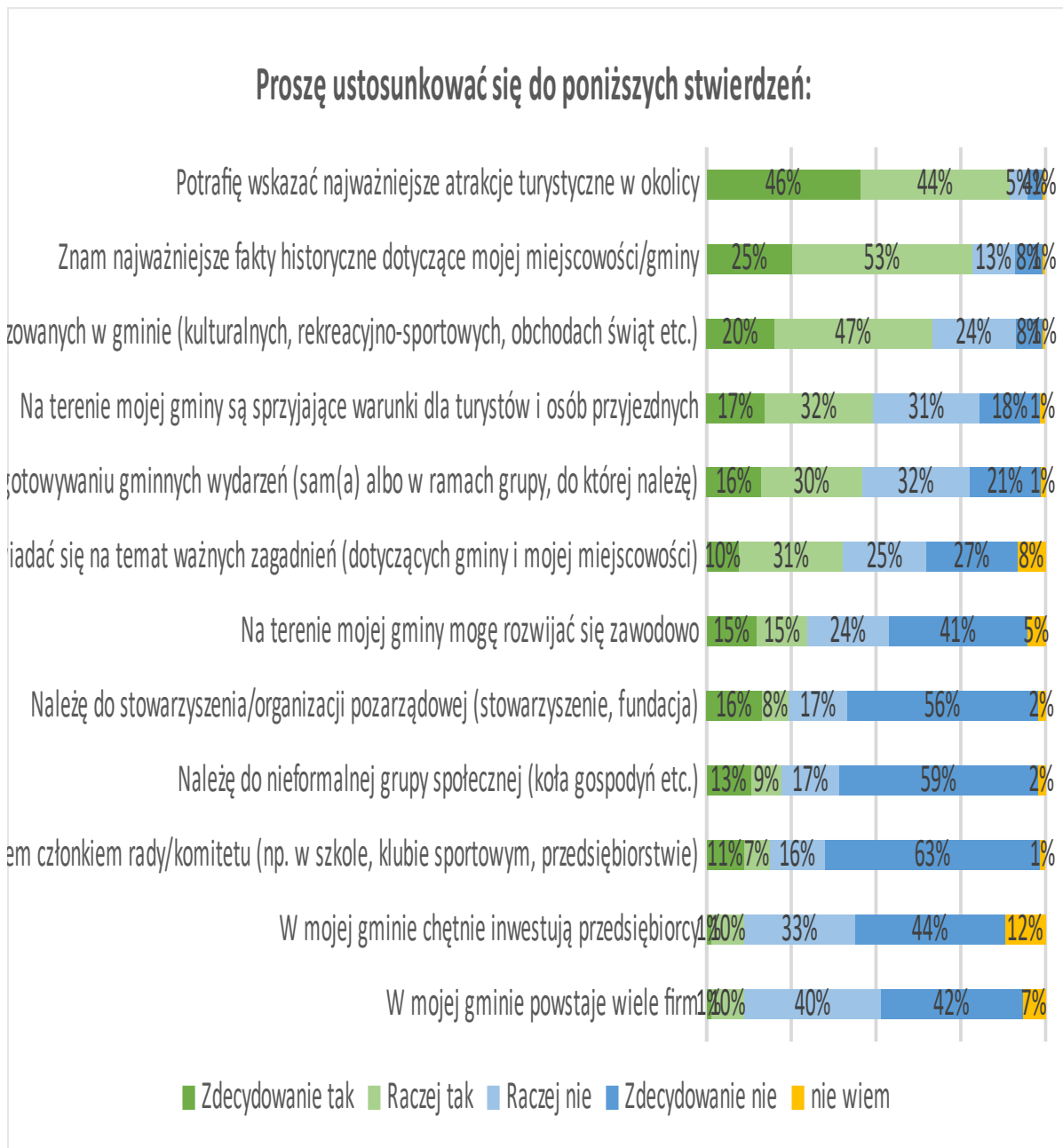
Mieszkańcy gmin poproszeni zostali o ocenę swoich gmin w kilku wymiarach. Najwięcej pozytywnych ocen zebrały działania pod względem atrakcyjności turystycznej, infrastruktury drogowej. Najgorzej ocenione zostały działania na rzecz osób przed 34 rokiem życia, działania na rzecz bezrobotnych. Najwięcej negatywnych opinii zebrały działania na rzecz zatrudnienia poza rolnictwem, bo 51%.

Wykres 4. Ocena gminy na wymiarach

Źródło: badania własne

Osoby, które wzięły udział w badaniu, poproszone zostały również o ustosunkowanie się do różnych stwierdzeń dotyczących ich codziennego funkcjonowania. Zdecydowana większość z badanych mieszkańców gmin potrafi wskazać największe atrakcje turystyczne w gminie (90%), znają najważniejsze fakty historyczne dotyczące ich miejscowości, gminy (78%). Większość również chętnie uczestniczy w różnych wydarzeniach kulturalnych, sportowych organizowanych w gminie. Badani najniżej ocenili chęć inwestowania w gminie przez przedsiębiorców, jak również powstawanie nowych przedsiębiorstw.

Wykres 5. Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy

Źródło: badania własne

Aż 43% badanych nie potrafi jednoznacznie powiedzieć, czy są zadowoleni z poziomu życia w swojej gminie. Zadowolonych jest 33%, czyli jedna trzecia z badanych, a nie zadowolonych co czwarty mieszkaniec (24%).

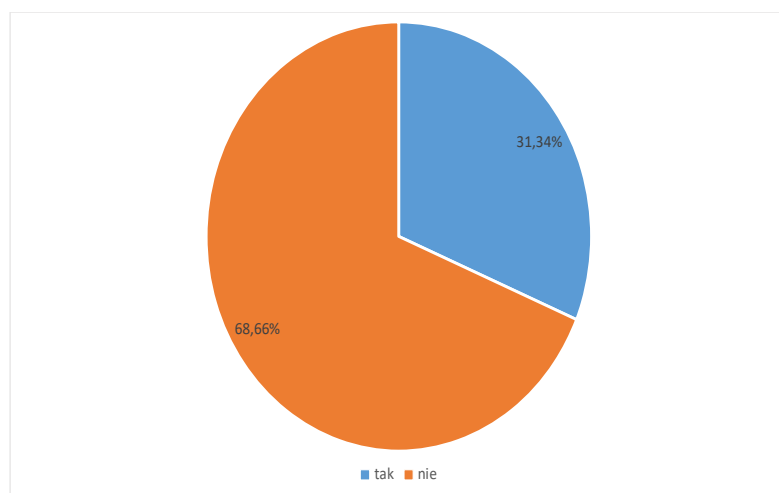

Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Źródło: badania własne

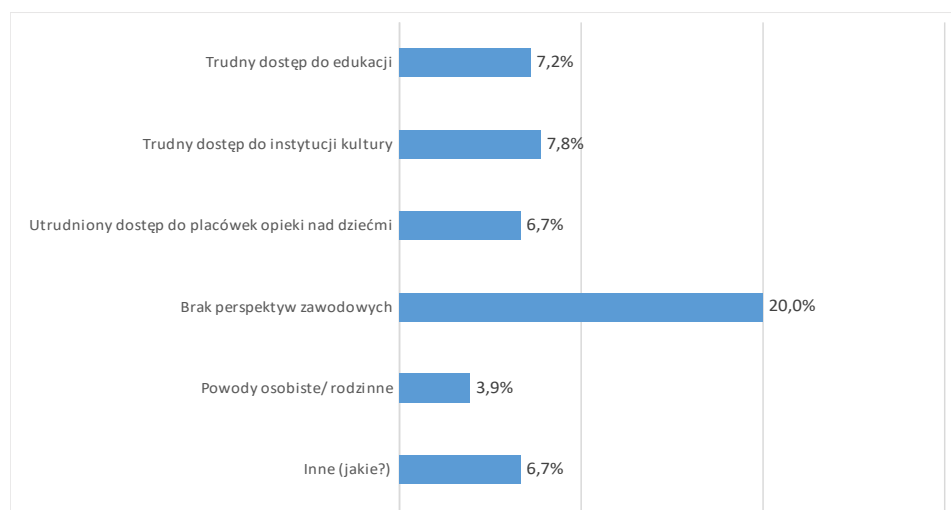
Respondenci zapytani zostali, czy rozważają zmianę miejsca zamieszkania. Aż 69% z nich nie myśli o takiej zmianie, a 31% rozważa taką ewentualność. Jako główny powód zmiany podawany był brak perspektyw zawodowych, wg. Co piątego ankietowanego (20%).

Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Źródło: badania własne

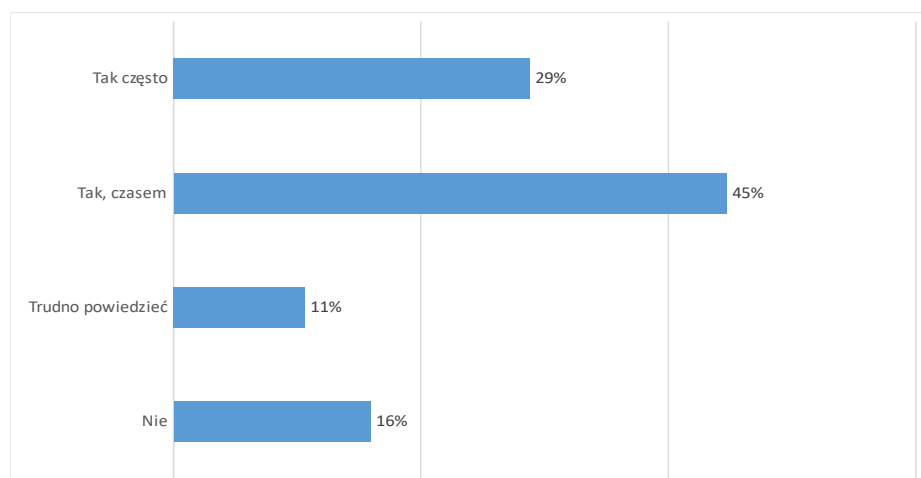
Wykres 8. Powody zmiany miejsca zamieszkania

Źródło: badania własne

Badani z obszaru należącego do RLGD „Jurajska Ryba” deklarują, że czasami (45%) lub też często (29%) korzystają z infrastruktury, z obiektów finansowanych ze środków unijnych. O tym, że nie korzystają z tychże obiektów opowiedziało 16% ankietowanych.

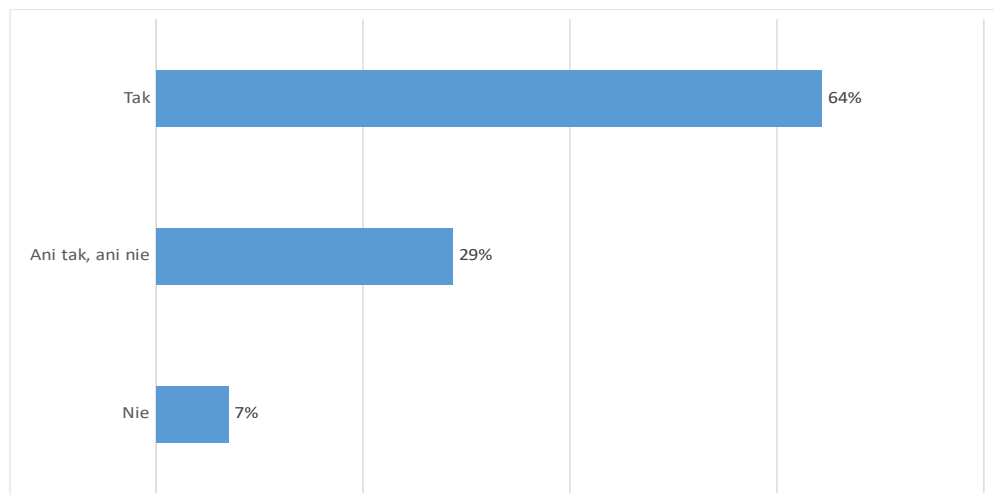
Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Prawie dwie trzecie badanych (64%) odpowiedziało twierdząco na pytanie, czy projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców gmin. Innego zdania jest 7% ankietowanych i uważają, że nie cieszą się one zainteresowaniem.

Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

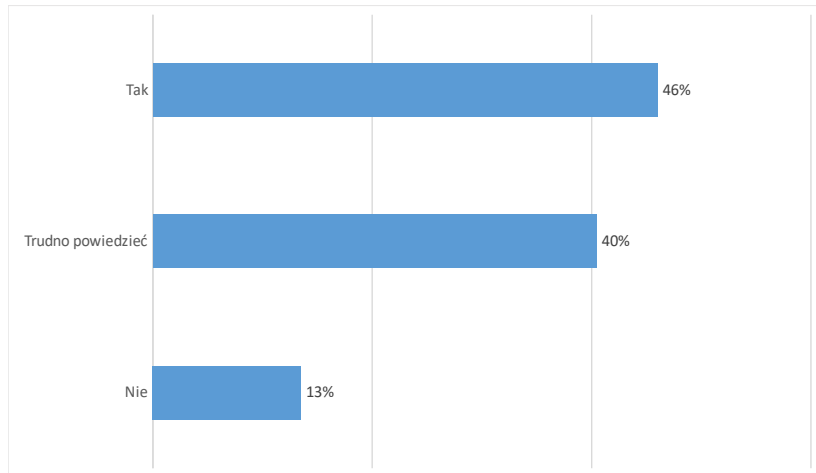
Większość z ankietowanych korzystała osobiście z takich projektów jak szkolenia, festyny, spotkania. Czasami korzystało z nich 44% badanych, a 17% robiło to często. W ogóle z takiej formy spędzania czasu nie korzysta 27% badanych.

Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Również wielu z ankietowanych w gminach należących do Rybackiej Lokalnej Grupy Działania uważa, że szkolenia, spotkania, festyny cieszą się wśród lokalnej społeczności dużym zainteresowaniem. Tak odpowiedziało 46% ankietowanych. Nie cieszą się takim zainteresowaniem według 13% ankietowanych.

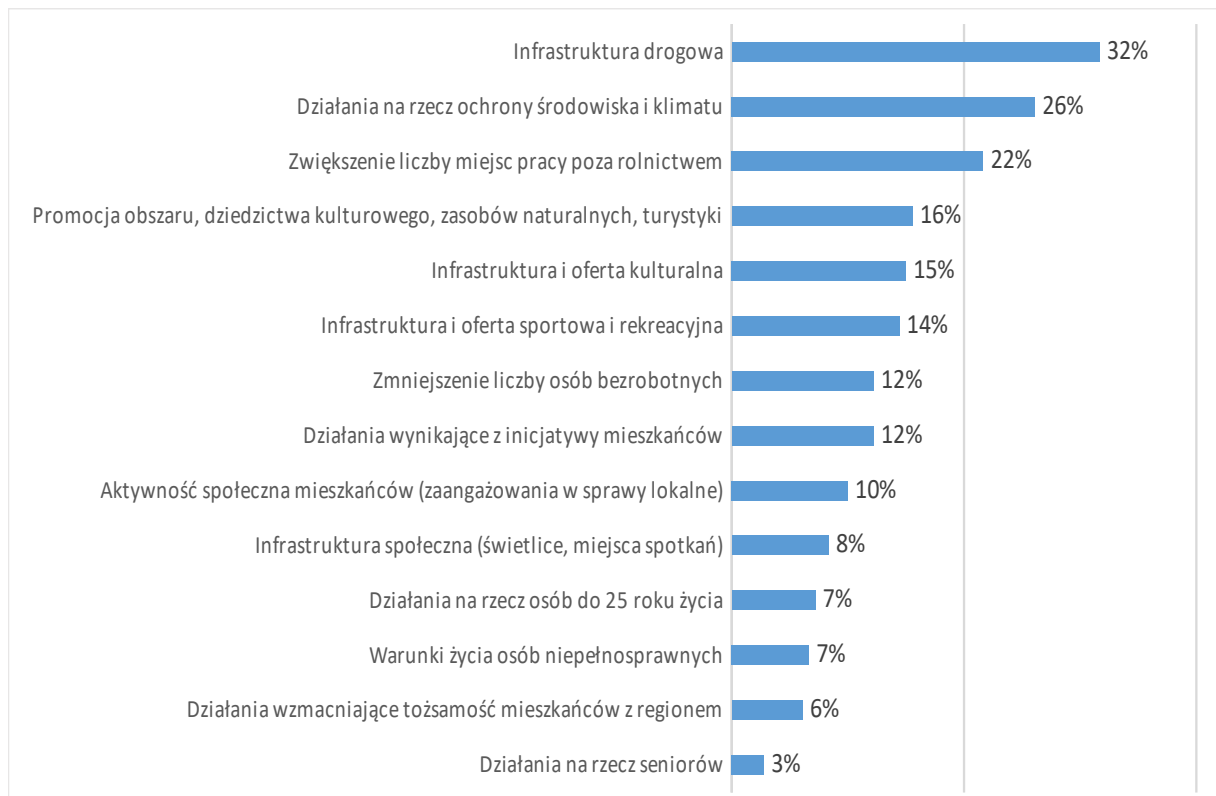
Wykres 11. Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Gdyby ankietowani mieszkańcy gmin mieli możliwość samemu zdecydować o podziale dodatkowych środków w swojej gminie, najchętniej dofinansowałoby infrastrukturę drogową (32%), działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu (26%). Najmniej środków przeznaczyliby za to na działania na rzecz seniorów i działania na rzecz wzmocnienia tożsamości mieszkańców z regionem.

Wykres 12. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

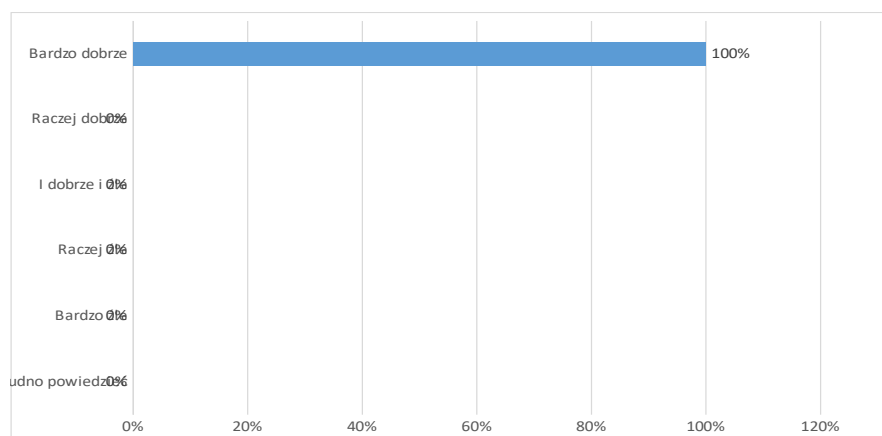
Źródło: badania własne

5.2. Funkcjonowanie RLGD

Ocena pracy biura

Mieszkańcy gmin należących do Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba” w stu procentach oceniają bardzo dobrze jej funkcjonowanie. Wśród ankietowanych nie było osób, które nie miały zdania na ten temat lub źle oceniają jej działania.

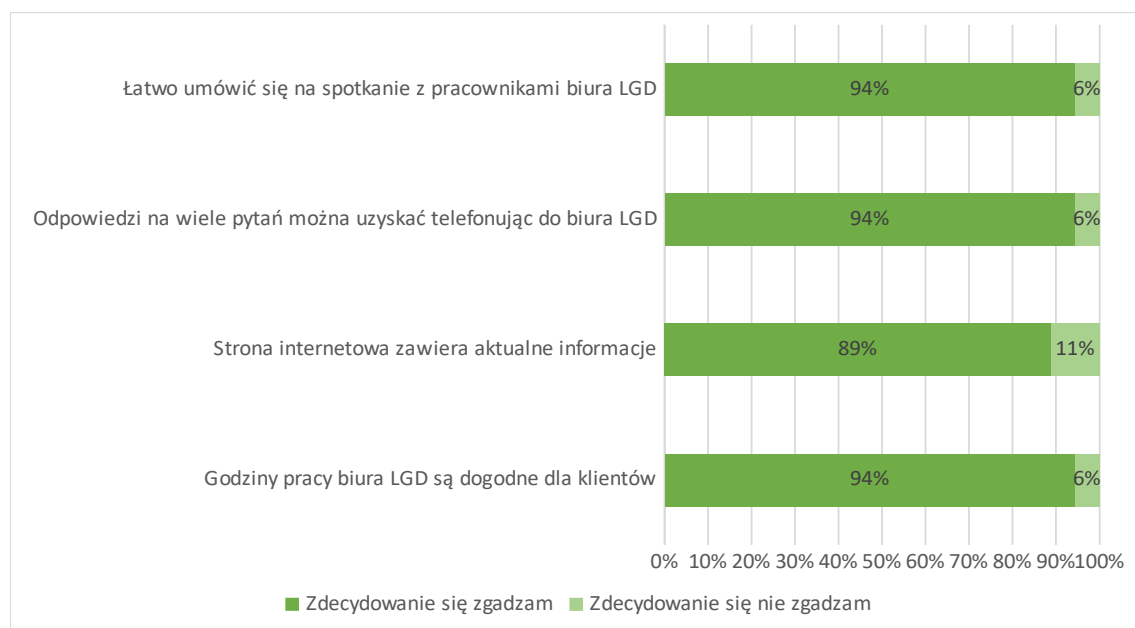
Wykres 13. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba”?

Źródło: badania własne

Wszyscy mieszkańcy jednomyślnie dobrze oceniają funkcjonowanie biura RLGD : Jurajska Ryba”. Najwyżej cenią sobie łatwość z jaką mogą umówić się na spotkanie z pracownikiem biura, uzyskanie odpowiedzi na wiele pytań przez telefon, oraz to, że godziny pracy biura są dogodne dla klientów (94%).

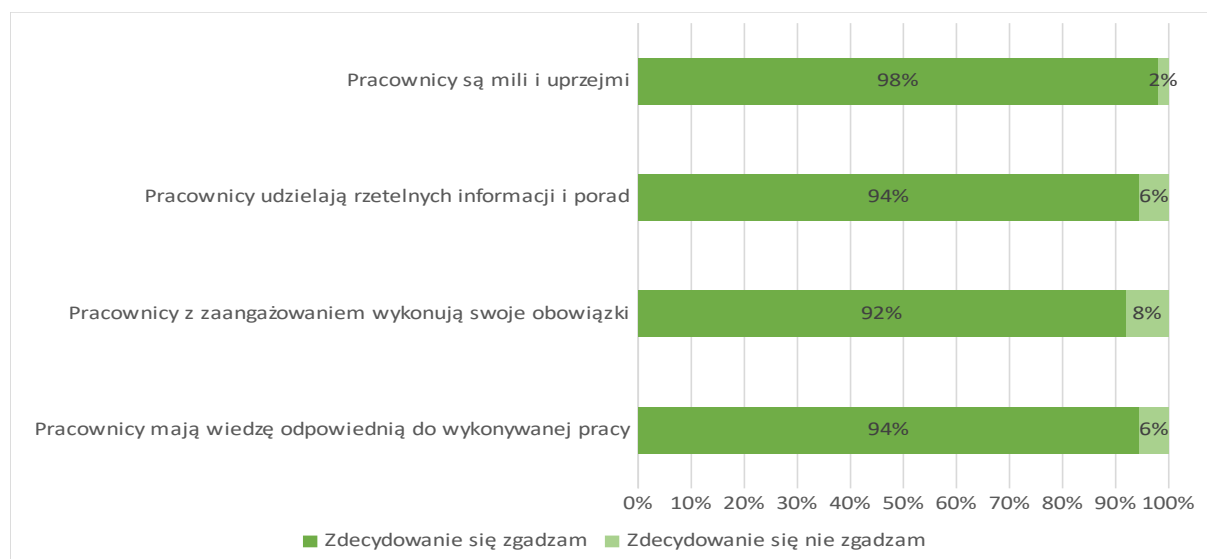
Wykres 14. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura RLGD

Źródło: badania własne

Równocześnie badani mieszkańcy uważają pracowników biura za osoby miłe i uprzejme (98%), którzy mają odpowiednią wiedzę do wykonywanej pracy i udzielają rzetelnych informacji (94%).

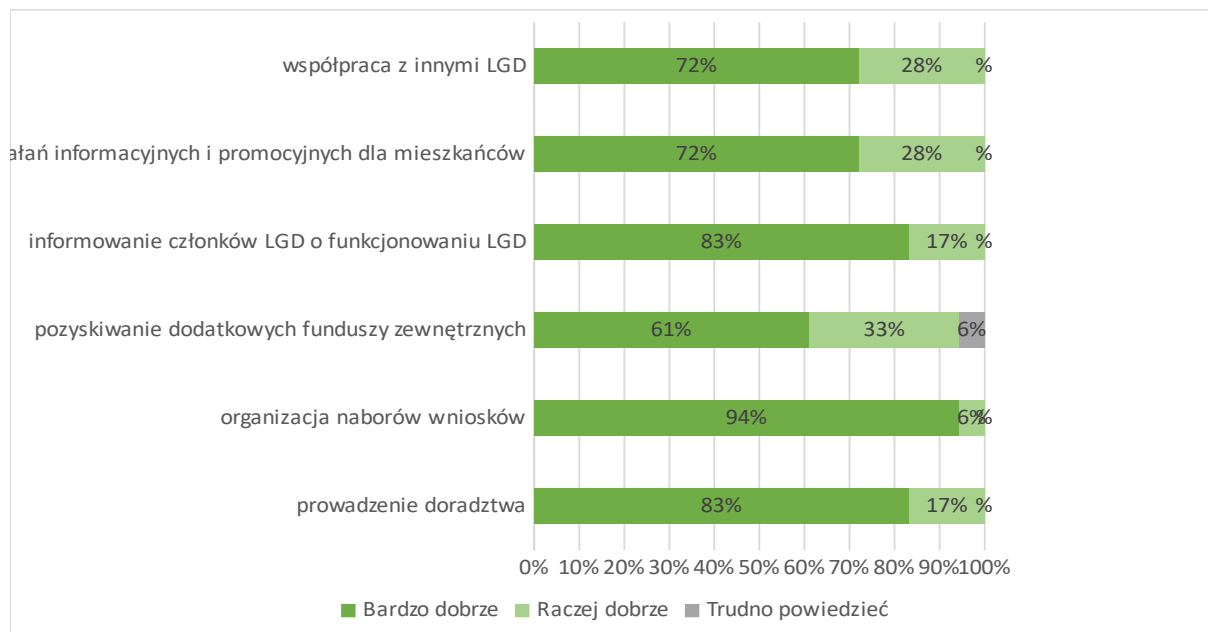
Wykres 15. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura RLGD

Źródło: badania własne

We wszystkich obszarach funkcjonowania, biuro RLGD dostało od ankieterów pozytywne oceny. Najwyżej oceniona została organizacja naboru wniosków, bo przez 94% ankieterów, prowadzenie doradztwa i informowanie członków RLGD o działaniach RLGD (83%).

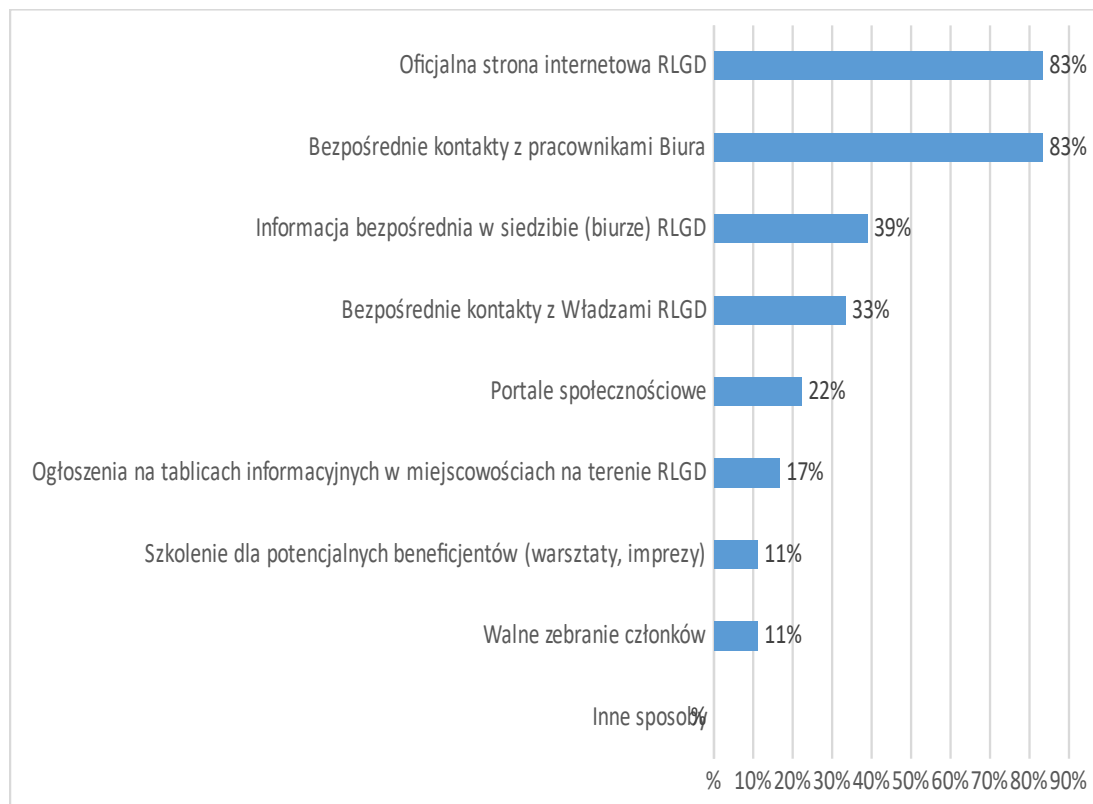
Wykres 16. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura RLGD w poniższych wymiarach

Źródło: badania własne

Mieszkańcy gmin należących do RLGD wiedzą o samej RLGD jak i jej funkcjonowaniu najczęściej czerpią ze strony internetowej RLGD i bezpośrednio od pracowników biura (83%). Najrzadziej jako źródło informacji traktują walne zgromadzenia, oraz szkolenia dla potencjalnych beneficjentów.

Wykres 17. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Rybackiej Lokalnej Grupy Działania "Jurajska Ryba"?

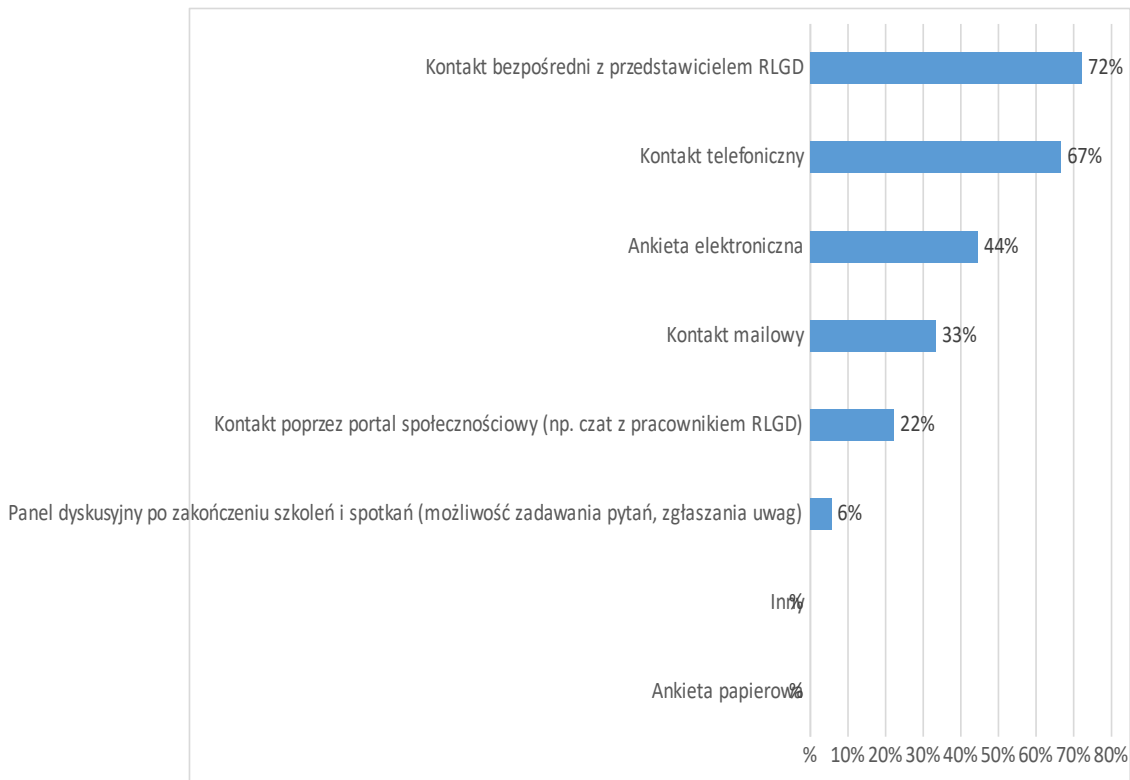

Źródło: badania własne

Jako najbardziej skuteczny kanał przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do RLGD, ankietowani uznali kontakt bezpośredni z przedstawicielami RLGD (72%) i kontakt telefoniczny (67%).

Wykres 18. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do RLGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?

Źródło: badania własne

O potrzebach lokalnej społeczności mieszkańcy gmin dowiadują się z bezpośrednich rozmów między sobą i z własnego doświadczenia (72%). Najrzadziej o potrzebach innych mieszkańców dowiadują się z badań społecznych, analiz gospodarczych, czy z mediów (11%).

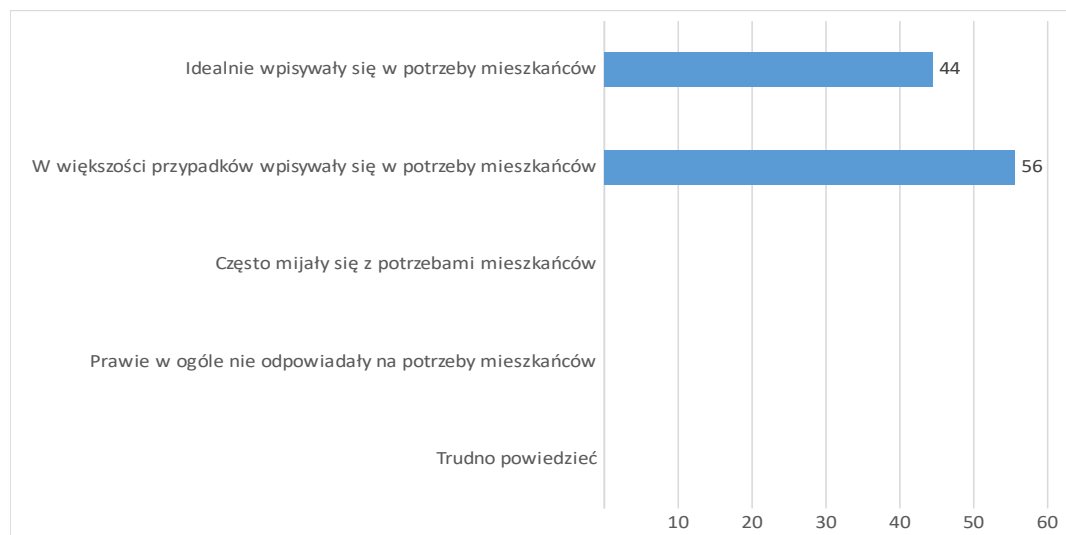
Wykres 19. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?

Źródło: badania własne

Wszyscy badani jednomyślnie wypowiedzieli się, że nabory wniosków organizowane przez RLGD odpowiadały na potrzeby lokalnej społeczności, a 44% uznało, że idealnie się w te potrzeby wpisywały.

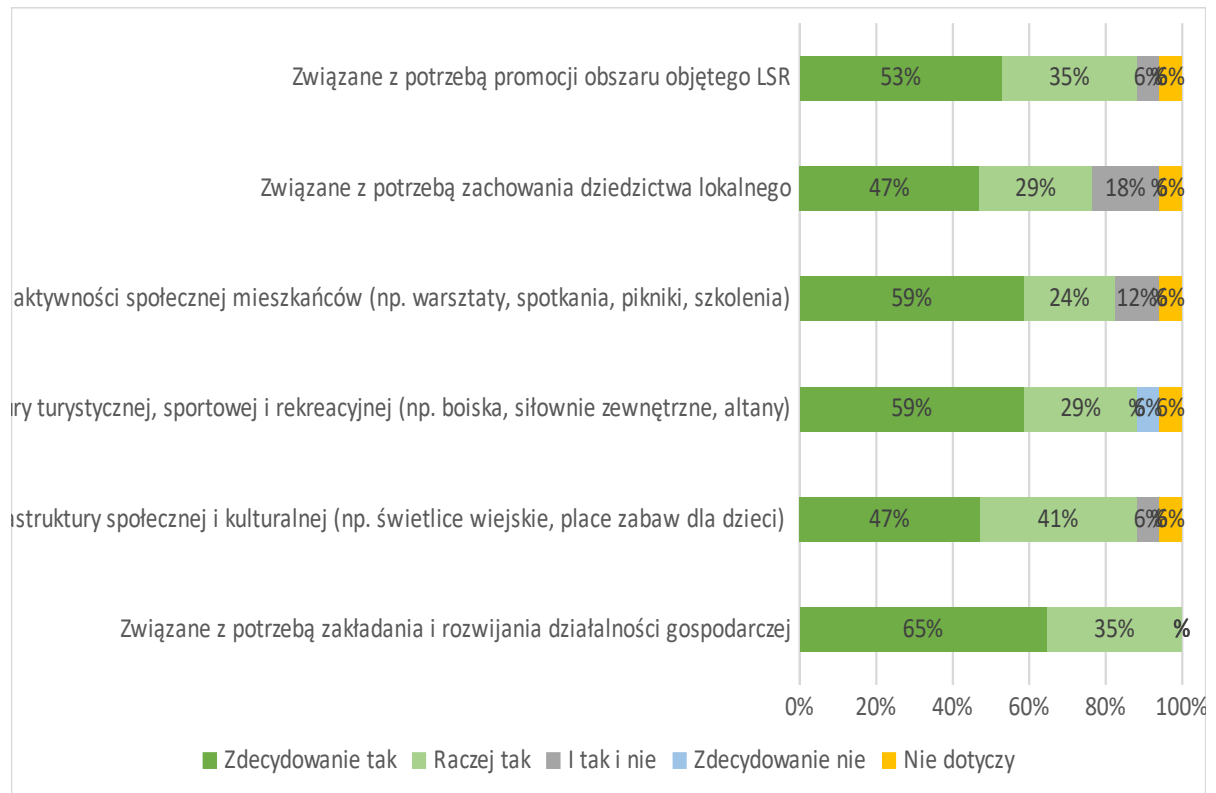
Wykres 20. Czy nabory wniosków ogłaszane przez Rybacką Lokalną Grupę Działania "Jurajska Ryba" odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Źródło: badania własne

Mieszkańcy gmin uważają, że w większości nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych. Według 65% pomogły w zakładaniu i rozwijaniu działalności gospodarczych, a wg 59% pomogły w rozwijaniu infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, oraz aktywności społecznej mieszkańców.

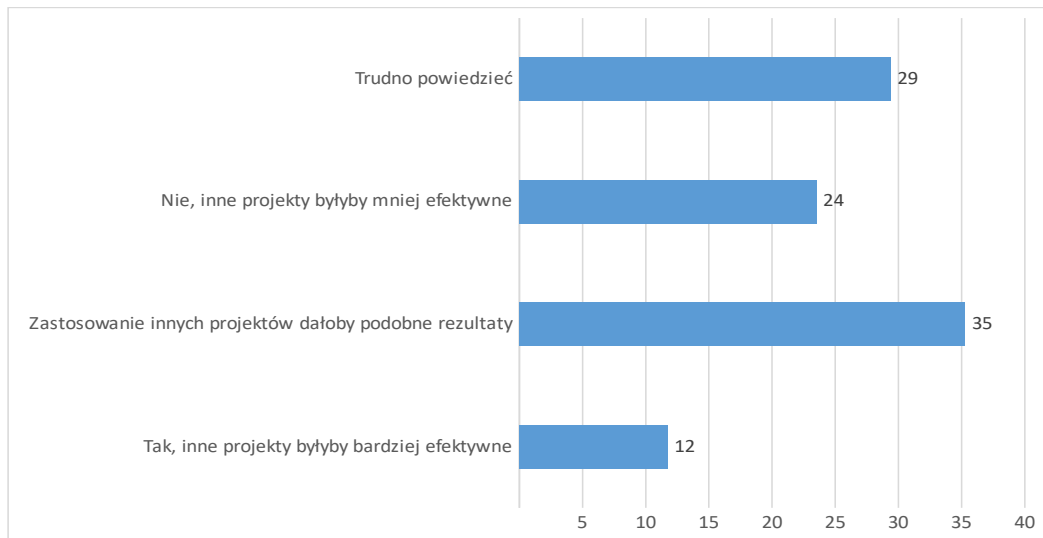
Wykres 21. Czy realizowane w RLGD naborów wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z:

Źródło: badania własne

Mieszkańcy gmin należących do RLGD są podzieleni co do tego, czy za pomocą innych projektów można by osiągnąć podobne rezultaty. To, że inne projekty byłyby bardziej efektywne uważa 12% ankietowanych, dwa razy więcej badanych uważa, że inne projekty byłyby mniej efektywne, podobne efekty dałyby wg 35%, a jedna trzecia z badanych nie ma zdania na ten temat.

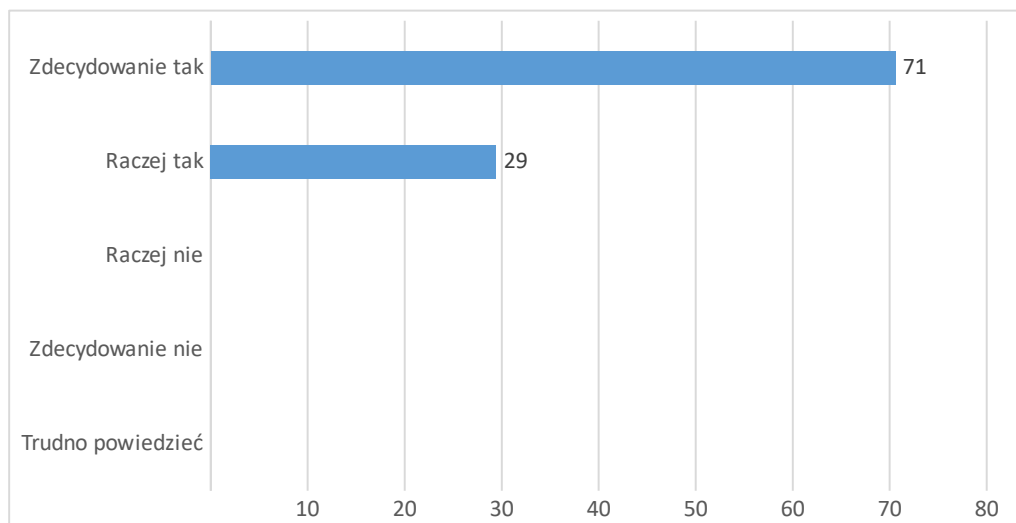
Wykres 22. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Źródło: badania własne

Wśród wszystkich ankietowanych mieszkańców panuje pełna zgoda co do tego, że środki finansowe przeznaczone na wdrażanie LSR zostały wydane z korzyścią dla mieszkańców. Zdecydowanie o tym przekonanych jest 71% badanych.

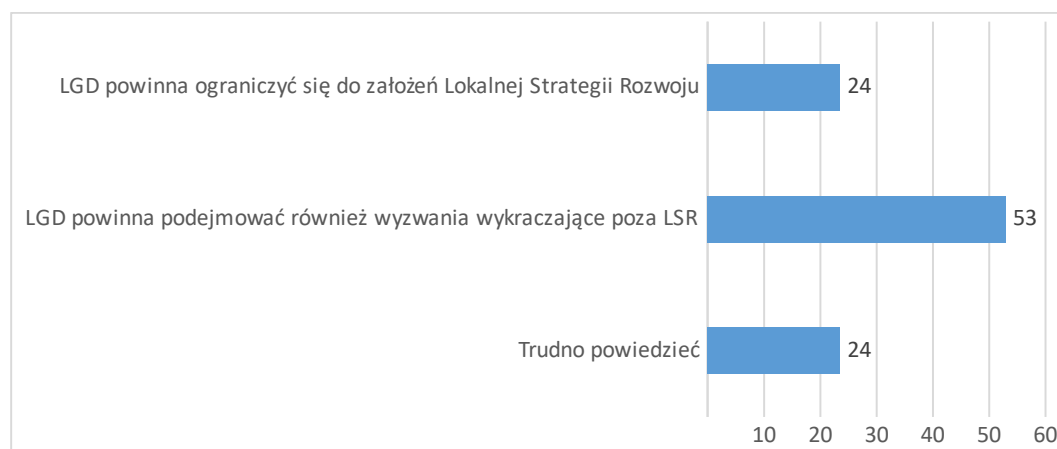
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Źródło: badania własne

Ponad połowa badanych mieszkańców gmin RLGD, 53% uważa, że Rybacka Lokalna Grupa Działania powinna podejmować jeszcze inne działania wykraczające poza Lokalną Strategię Rozwoju, aby rozwiązywać problemy mieszkańców. Co czwarty ankietowany uważa, że powinna ograniczyć się do założeń LSR. Również jedna czwarta z badanych nie ma zdania na ten temat.

Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem RLGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru RLGD ?

Źródło: badania własne

Doradztwo biura RLGD

Biuro RLGD umożliwia wnioskodawcom i beneficjentom korzystanie z bezpłatnego doradztwa z zakresu wdrażania LSR, które to doradztwo jest świadczone nieodpłatnie przez pracowników Biura. Bezpośrednio po świadczonej usłudze osoby proszone są o ocenę doradztwa wypełniając anonimową ankietę.

W latach 2016 – 2021 doradztwa udzielono 151 osobom. Usługi zostały ocenione bardzo wysoko. Średnia liczba punktów 14,44 na 15 możliwych.

Tabela 13. **Doradztwo**

ROK	Ilość udzielonego doradztwa (liczba osób)	Średnie wyniki ankiet (liczba punktów na możliwe 15)
2016	-	-
2017	35	14,21
2018	45	14,25
2019	24	14,75
2020	24	14
2021	23	15
suma	151	14,44

Źródło: dane LGD

Plan komunikacji i plan szkoleń

Dla pracowników Biura oraz członków Rady i Zarządu został opracowany plan szkoleń, związanych z prawem pracy, nauką języków obcych, obsługą programów komputerowych, zarządzaniem zasobami ludzkimi, wykorzystaniem nowych mediów w informacji i promocji. Dodatkowo osoby funkcyjne i pracownicy Biura nabyli kompetencje w ochronie danych osobowych, na temat zasad zamówień publicznych, finansów w organizacji pozarządowej oraz praw autorskich i praw pokrewnych.

Tabela 14. *Plan szkoleń*

ROK	TEMAT	UCZESTNICY
2017	Szkolenie z obsługi systemów komputerowych	Członkowie Rady Programowej
2017	Ochrona danych osobowych Dokumenty programowe i wytyczne Prawa autorskie i prawa pokrewne Prawo pracy, ochrona danych osobowych, archiwizacja Nowe media w informacji i promocji	Zarząd, Pracownicy Biura, Rada Programowa
2017	Kryteria wyboru operacji	Pracownicy biura, Rada Programowa
2019	Monitoring i ewaluacja „on going” wnioski, zalecenia, rekomendacje Dobre praktyki w sektorze rybackim na terenie działania RLGD ROZTOCZE	Zarząd, Pracownicy Biura, Rada Programowa
2021	Dobre praktyki w sektorze rybackim na terenie działania LGR BIELSKA KRAINA Gospodarstwo Rybackie Krzysztofa Rosnera jako przykład dobrego wykorzystania środków unijnych z PO „Rybnictwo i Morze”	Zarząd, Pracownicy Biura, Rada Programowa

Źródło: dane LGD

RLGD prowadziła działania opisane w planie komunikacji z uwzględnieniem pięciu wymiarów: włączenie mieszkańców obszaru do wdrażania LSR; działania informacyjne i doradcze adresowane do mieszkańców, zwłaszcza potencjalnych beneficjentów; prezentacja realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju; analiza potrzeb interesariuszy; monitoring i zmiany LSR. Adresatami planu komunikacji jest społeczność lokalna, partnerzy i interesariusze. By osiągnąć zaplanowane cele RLGD z założenia korzysta z różnorodnych form komunikacji, dopasowując je do grupy odbiorców, w taki sposób aby informacje i komunikaty były czytelne, zrozumiałe i atrakcyjne. Organizowane są spotkania z interesariuszami LSR. Mobilizując społeczność lokalną wykorzystywana jest strona www stowarzyszenia i portale społecznościowe dając możliwość komentowania, oceniania, polecania, postulowania i wnioskowania. Prowadzone są kampanie informacyjne wskazujące stopień realizacji LSR,

zasady i kryteria udzielanego wsparcia oraz prowadzonych naborów. Ważnym celem komunikacji jest promocja dobrych praktyk realizowana dzięki wyjazdom studyjnym, spotkaniom i dystrybuowanym materiałom. W ramach planu komunikacji w trakcie spotkań roboczych wypracowuje się rozwiązania oraz cele i sposoby realizacji LSR. Ważnym elementem komunikacji jest promocja działań RLGD jako instytucji wsparcia biznesu w celu pozyskania do współpracy lokalnych podmiotów i partnerów oraz informacji zwrotnych od mieszkańców.

Stowarzyszenie Rybacka Lokalna Grupa Działania „Jurajska Ryba” w latach 2016 - 2021 prowadziła w sposób stały stronę internetową zamieszczając tam wszystkie informacje nt. prac Stowarzyszenia oraz na bieżąco aktualizuje swój profil na portalu społecznościowym. Pracownicy RLGD są stale dostępni dla mieszkańców w swojej siedzibie. W 2017 zorganizowano konferencję, a w 2018 spotkanie ewaluacyjne. W latach 2017 – 2019 oraz w roku 2021 przeprowadzono otwarte spotkanie z mieszkańcami i partnerami RLGD, a w 2018 roku warsztaty kulinarne. Stowarzyszenie uczestniczy w wydarzeniach o charakterze promocyjnym, w tym w dożynkach gminnych i powiatowych, dniach miejscowości oraz w imprezach „Święto Pstrąga w Żółtym Potoku”, „Święto Jurajskiej Ryby w Żółtym Potoku”, „Święto Ciulimu-Czulentu w Lelowie”, „Noc Rozmaitości w Żarkach”.

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Rada, Walne Zebranie Członków

Stowarzyszenie Rybacka Lokalna Grupa Działania „Jurajska Ryba” liczy 75 członków (stan na podstawie strony www), w tym 23 to członkowie założyciele.

W latach 2016 – 2021 ośmioosobowy Zarząd spotkał się 33 razy. Odbyło się 9 spotkań Walnego Zgromadzenia Członków. Posiedzenia WZC poświęcone były między innymi udzieleniu absolutorium Zarządowi RLGD, zmianom w statucie i LSR oraz wyborom członków Zarządu. Piętnastoosobowa Rada LGD spotykała się 12 razy.

Tabela 15. *Funkcjonowanie organów*

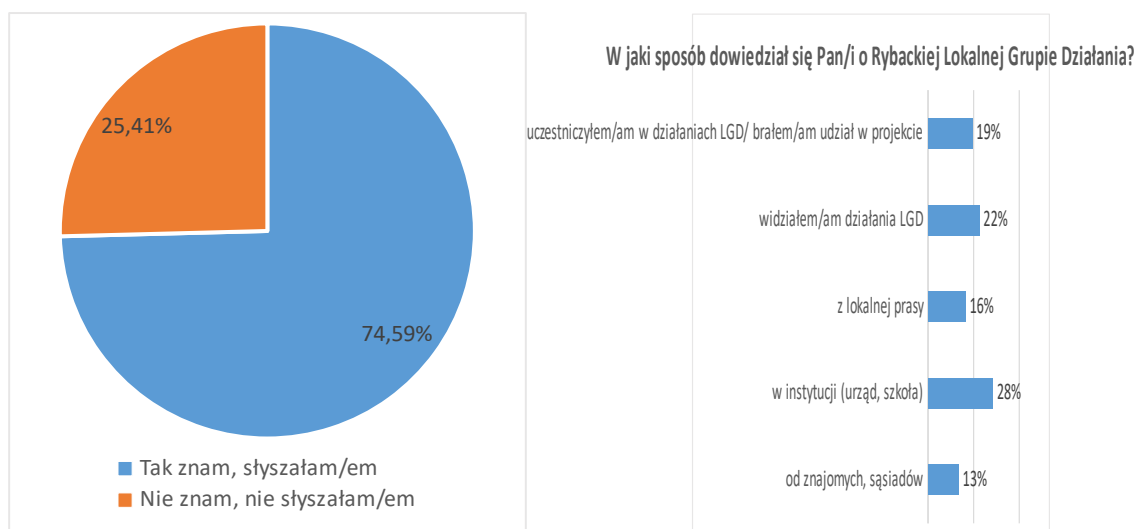
	Posiedzenia Zarządu LGD	Posiedzenia Rady LGD	WZC
2016	5	-	2
2017	6	4	2
2018	7	4	2
2019	7	1	1
2020	4	2	1
2021	4	1	1
suma	33	12	9

Źródło: dane LGD

Rozpoznawalność LGD

Trzy czwarte badanych mieszkańców obszaru objętego LSR zna Rybacką Lokalną Grupę Działania „Jurajska Ryba”. Deklaracja taka oparta jest najczęściej na podstawie informacji uzyskanych z instytucji: urzędów lub szkół. Dla rozpoznawalności ważne jest szczególnie, że 41% spośród osób, które zna LGD, wiedzę o Stowarzyszeniu czerpie z uczestnictwa i inicjatywach LGD lub widziała takie działania.

Wykres 25. Czy zna Pan/i Rybacką Lokalną Grupę Działania „Jurajska Ryba”?

Źródło: badania własne

Inne działania LGD

W ramach działań aktywizujących przeprowadzono w grudniu 2018 i 2019 warsztaty kulinarne o tematyce świątecznej, skierowane do mieszkańców obszaru działania RLGD „Jurajska Ryba”. Celem warsztatów było udoskonalenie umiejętności kulinarnych uczestników projektu oraz aktywizowanie grup i osób najbardziej biernych, często zagrożonych ubóstwem, wykluczonych z rynku pracy. W warsztatach wzięło udział 35 osób.

Kolejne działania aktywizujące skierowane były do dzieci i młodzieży z grupy defaworyzowanej, także mieszkańców obszaru działania RLGD „Jurajska Ryba”. Polegały na ogłoszeniu konkursu pt: „Podwodny świat”. Na konkurs wpłynęło wiele ciekawych i twórczych prac zrealizowanych przez dzieci z klas III i IV.

W ramach operacji własnej RLGD pt: Wspieranie współpracy lokalnych podmiotów z terenu RLGD „Jurajska Ryba” oraz promowanie ryb jako produktu lokalnego” zorganizowano w październiku 2022 cykl pięciu warsztatów kulinarnych dla Kół Gospodyń Wiejskich z obszaru działania RLGD. W każdym warsztacie wzięło udział po 10 osób z dwóch gmin. Warsztaty miały na celu promowanie spożycia ryb słodkowodnych. Głównym składnikiem

przygotowywanych potraw były ryby słodkowodne, a w szczególności pstrąg i karp. Efektem końcowym warsztatów stało się opracowanie graficzne i wydanie książeczki (500 sztuk) w kształcie ryby, z przepisami kulinarnymi, przetestowanymi podczas warsztatów.

Kolejną aktywnością z zakresu współpracy z lokalnymi podmiotami była organizacja Drużynowych Zawodów Wędkarskich. W zawodach wzięło udział 9 trzyosobowych drużyn. Zawody zorganizowane zostały przy współpracy z PZW Szczekociny. Każda z drużyn otrzymała pamiątkowy puchar, a organizatorzy przygotowali poczęstunek.

Od trzech lat, z przerwą na okres pandemii, organizowane jest Święto Jurajskiej Ryby (sierpień 2018,2019,2022). Celem wydarzenia jest promocja ryb jako produktu lokalnego, a także promocja regionu. W programie imprezy znajdują się zawody wędkarskie, pokazy kulinarne, a także konkursy dla dzieci.

5.3. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa

W ramach 2 celów ogólnych wyznaczonych w LSR zaplanowano 13 przedsięwzięć z 13 wskaźnikami produktu. 9 z 13 wskaźników produktu ma realizację umowy na poziomie 100%. Realizację płatności na poziomie 100% ma 5 wskaźników produktu. Najniższą realizację (50% umowy i płatności) ma przedsięwzięcie *Tworzenie sieci współpracy gospodarczej, społecznej i/lub naukowej o charakterze regionalnym i ponadregionalnym* z wskaźnikiem produktu, *Liczba powstałych sieci współpracy*.

Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.

Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	
				Umowy	Płatności
Budowa, przebudowa, rozbudowa i/lub adaptacja obiektów służących gospodarce rybackiej obszaru RLGD "Jurajska Ryba", poprawa dostępności do tych obiektów, wyposażenie obiektów w sprzęt, urządzenia i/lub technologie	Liczba obiektów poddanych interwencji	sztuki	3	100,00%	100,00%
Odpowiednie do potrzeb warunki bezpieczeństwa w sektorze rybackim	Liczba obiektów, w których nastąpiła poprawa warunków pracy i/lub bezpieczeństwa	sztuki	4	100%	75%
Rewitalizacja zbiorników wodnych i terenów przyległych o walorach rekreacyjnych, edukacyjnych i przyrodniczych	Liczba zrewitalizowanych obiektów	sztuki	7	100%	100,00%
Rybacki, przedsiębiorcy branży rybackiej, organizacje społeczne i instytucje publiczne uczestnikami i/lub organizatorami wydarzeń lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych	Liczba zorganizowanych w granicach obszaru wydarzeń związanych z sektorem rybackim	sztuki	8	88%	88,00%
Tworzenie sieci współpracy gospodarczej, społecznej i/lub naukowej o charakterze regionalnym i ponadregionalnym	Liczba powstałych sieci współpracy	sztuki	2	50%	50%
Rozpoczynanie działalności gospodarczej w sektorze rybackim	Liczba operacji związanych z podjęciem działalności gospodarczej	sztuki	4	100%	75%

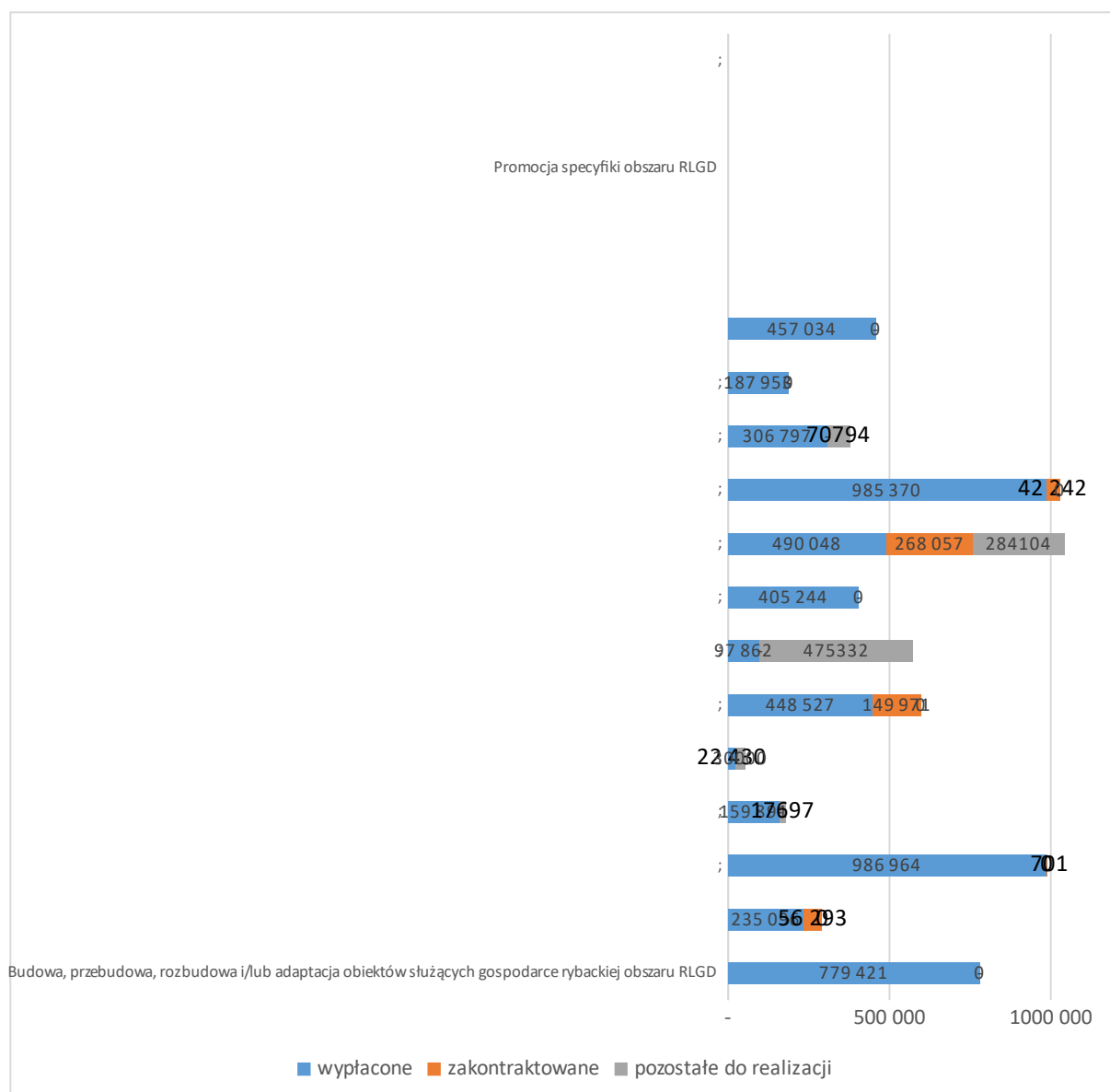
Utrzymanie miejsc pracy w sektorze rybackim oraz zdobywanie nowych umiejętności zawodowych związanych z sektorem akwakultury i rybołówstwa	Liczba operacji pozwalających utrzymać dotychczasowe miejsca pracy	sztuki	6	50,00%	50%
Wspieranie dywersyfikacji zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenie lub utrzymania miejsc pracy, nie związanych z podstawową działalnością rybacką	Liczba podmiotów sektora rybackiego, które rozpoczęły działalność inną niż rybacka	sztuki	3	100%	100%
Rozwijanie działalności gospodarczej sektora rybackiego	Liczba operacji związanych z rozwijaniem podmiotów sektora rybackiego	sztuki	6	100%	66,66%
Infrastruktura turystyczna i odpoczynkowa terenów przybrzeżnych i śródlądowych obszarów rybackich i akwakultury	Liczba zagospodarowanych infrastrukturalnie terenów	sztuki	8	100%	75%
Spójny system informacji i promocji obszaru RLGD "Jurajska Ryba"	Liczba wdrożonych systemów promocyjnych	sztuki	3	67%	67%
Promocja specyfiki obszaru RLGD "Jurajska Ryba", w tym działania o charakterze rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym i wystawienniczym	Liczba wydarzeń promujących specyfikę obszaru	sztuki	3	100%	100,00%
Tworzenie stałej i przenośnej infrastruktury edukacyjnej, handlowej oraz ekspozycyjnej oraz jej wyposażenie	Liczba miejsc ekspozycji	sztuki	3	100,00%	100%

Źródło: dane LGD

Postęp finansowy

Najwięcej środków w PLN wyłacono w ramach przedsięwzięcia *Rewitalizacja zbiorników wodnych i terenów przyległych o walorach rekreacyjnych, edukacyjnych i przyrodniczych* (987 tys. PLN) i *Infrastruktura turystyczna i odpoczynkowa terenów przybrzeżnych i śródlądowych obszarów rybackich i akwakultury* (985 tys. PLN). Najwięcej środków pozostało do realizacji na *Utrzymanie miejsc pracy w sektorze rybackim oraz zdobywanie nowych umiejętności zawodowych związanych z sektorem akwakultury i rybołówstwa* (475 tys. PLN), a najwięcej środków zakontraktowano na *Rozwijanie działalności gospodarczej sektora rybackiego* (268 tys. PLN).

Wykres 26. Realizacja finansowa – stan na 31.12.2021 r.

Źródło: dane LGD

Opis projektów współpracy

Stowarzyszenie RLGD „Jurajska Ryba” wspólnie ze Stowarzyszeniem "Partnerstwo dla Doliny Baryczy", RLGD "Opolszczyzna", Stowarzyszeniem Dolina Karpia, Rybacką Lokalną Grupą Działania "Z Ikrą", LGR Bielska Kraina, Lokalną Grupą Rybacką Puszczy Sandomierskiej, RLGD "Roztocze" oraz Świętokrzyską Rybacką Lokalną Grupą Działania zrealizowała projekt współpracy pt. „Wsparcie aktywności i kompetencji mieszkańców śródlądowych obszarów rybackich”. Projekt obejmował dwudniową konferencję "Innowacyjne metody wylęgarnicze ryb łososiowatych, systemy recyrkulacji wody w produkcji ryb łososiowatych", trzy szkolenia, "Profilaktyka w hodowli ryb", "Typy łowisk wędkarskich", „Wzorcowe gospodarstwo

rybackie”, wizytę studyjną oraz stworzenie strony internetowej, która jest bazą wiedzy dla rybaków, <http://dlarybakow.info/>.

RLGD przeprowadziła również projekt współpracy międzynarodowej z lokalną grupą ze Szwecji. Projekt będąc wizytą studyjną miał charakter szkoleniowy i pozwolił stronie polskiej zapoznać się z warunkami organizacyjnymi oraz obowiązującymi procedurami realizacji projektów unijnych w Szwecji.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Zakończenie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju przypadnie na rok 2023. W raporcie ewaluacyjnym wykorzystano dane za 2021 roku. Pełna ocena efektywności wdrażanej strategii nie jest jeszcze możliwa. Dane GUS wskazują, że wzrost liczby podmiotów nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym był wyższy niż planowa w LSR. W strategii zaplanowano wzrost o 4%, a w 2021 roku nowo zarejestrowanych podmiotów było więcej o 21%. Trudno jednak przewidywać jak będzie wyglądać sytuacja w 2023 roku.

Wskaźnik oddziaływania drugiego celu ogólnego weryfikowany będzie na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych po zakończeniu wdrażania strategii.

CEL OGÓLNY 1	INNOWACYJNA, ZRÓWNOWAŻONA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA ROZWIJAJĄCA SIĘ W OPARCIU O ZASOBY RYBACKIE OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego I	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej na tysiąc mieszkańców obszaru RLGD „Jurajska Ryba”	sztuki	6,75	7	Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

CEL OGÓLNY 2	ZACHOWANIE, OCHRONA I PROMOCJA ZASOBÓW OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego II	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Zwiększenie średniej oceny potencjału usług turystycznych i okołoturystycznych obszaru RLGD, wyrażonej przez respondentów badania ankietowego	punkt	2,84	3,75	Wyniki badań ankietowych prowadzonych w 2023

Ocena wpływu na kapitał społeczny

Największe znaczenie w budowie kapitału społecznego na terenie RLGD mają projekty miękkie, szkolenia oraz działania aktywizacyjne. Pozwala to członkom LGD i mieszkańcom na wspólne uczestnictwo w przedsięwzięciach. Wyzwaniem dla władz Stowarzyszenia jest aktywizacja nie tylko społeczności lokalnej ale też członków RLGD. Obszar na którym funkcjonuje Stowarzyszenie nie odznacza się dużą aktywnością społeczną.

Stowarzyszenie organizuje coroczne szkolenie dla beneficjentów. Z podobną częstotliwością organizowane jest otwarte spotkanie z mieszkańcami. W każdym roku Stowarzyszenie bierze

udział w jakimś wydarzeniu, w tym zawsze w Świącie Pstrąga organizowanym w Złotym Potoku, które jest jednym z najbardziej znanych lokalnych imprez. Trzykrotnie w latach 2016 – 2021 zorganizowano szkolenie wyjazdowe dla Zarządu, Rady, Pracowników i Członków Stowarzyszenia. Ważne z perspektywy budowy kapitału społecznego są również projekty współpracy. Pierwszy krajowy, dotyczył między innymi szkoleń dla sektora rybackiego, drugi międzynarodowym był wyjazdem studyjnym – szkoleniowym.

Przedsiębiorczość

Pewnym ograniczeniem formalnym wsparcia sektora rybackiego jest limit środków jakie może pozyskać beneficjent. W Polsce praktycznie nie jest możliwe zrealizowanie Lokalnej Strategii wyłącznie dla sektora rybackiego. Na obszarze RLGD wszyscy zainteresowani wnioskodawcy (sektor rybacki) dość szybko wypełnili zakładane limity. Oznacza to, że nie można już przeznaczać środków finansowych dla tych osób. Z tego powodu LSR została zaktualizowana, co pozwoliło wspierać również firmy spoza tego sektora. RLGD powinna wspierać różne grupy przedsiębiorców funkcjonujących w regionie. Aktualnie Stowarzyszenie wspiera podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej, utrzymanie miejsc pracy w sektorze rybackim i poza nim oraz zdobywanie nowych umiejętności.

Rozwijanie działalności gospodarczej nie cieszyło się dużym zainteresowaniem. Przedsiębiorca rybnym mógł maksymalnie otrzymać 150 tysięcy złotych dofinansowania. Musiał taką samą kwotę przeznaczyć z własnego budżetu i zatrudnić jednego pracownika na okres minimum 3 lat. Takie warunki nie były atrakcyjne dla przedsiębiorców. Być może te uwarunkowania są atrakcyjne dla większych przedsiębiorstw, ale takich firm brak w regionie.

RLGD wspiera rozwój przedsiębiorczości nie tylko finansując określone przedsięwzięcia biznesowe. Dbą również o rozwój kompetencji pracowników i potencjalnych pracowników. Prowadzono działania aktywizacyjne wśród osób bezrobotnych, w tym staże, kursy i szkolenia. Kurs pomocy administracyjnej dla kobiet i kurs na prawo jazdy kat C. RLGD zorganizował staż dla 10 osób w JST oraz w RLGD. Po zakończeniu stażu nie było jednak wymogu zatrudnienia takiej osoby.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

W LSR znajdują się przedsięwzięcia ukierunkowane na turystykę. Były to głównie operacje infrastrukturalne realizowane przez samorządy gminne. Najważniejszym obszarem rozwoju było zagospodarowanie przestrzeni wokół zbiorników wodnych i rzek (np. ścieżki rowerowe). Część projektów wspierających turystykę było prowadzonych przez przedsiębiorców (podejmowanie i rozwijanie działalności). Fundusze były przeznaczone na wsparcie bazy noclegowej.

RLGD prowadziło również projekty dedykowane promocji specyfiki obszaru, w tym działania o charakterze rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym i wystawienniczym. W większości były to jednak imprezy gminne, a nie działania dedykowane dziedzictwu kulturowemu.

Grupy defaworyzowane

Na podstawie przeprowadzonych w ramach diagnozy otwartych konsultacji (ankieta w wersji papierowej i elektronicznej, bezpośredni wywiad oraz otwarte spotkania z przyszłymi realizatorami i/lub beneficjentami LSR) określono grupę osób defaworyzowanych na rynku pracy oraz zagrożonych wykluczeniem z tego rynku. Wyodrębniono dwie grupy defaworyzowane: młodzież (osoby poniżej 26 roku życia) oraz osoby w wieku 50 i więcej lat.

Tak przyjęte założenia nie do końca znalazły zrozumienie wśród potencjalnych beneficjentów. Z jednej strony przyjęte definicje oznaczają bardzo dużą liczbę osób potencjalnie defaworyzowanych. Z drugiej strony osoby do 26 roku życia nie były zainteresowane udziałem w naborach. Dodatkowo osoby po 50 roku życia (przedsiębiorcy) to ludzie o ustabilizowanej pozycji zawodowej. Być może nie jest korzystne określać tych osób jako potrzebujących wsparcia.

Niemal wszyscy wnioskodawcy dostali punkty za wsparcie dla grup defaworyzowanych. Lokalne Kryteria Wyboru pozwalały w prosty sposób uzyskać punkty. W przyszłości te zapisy powinny zostać zmienione. Uznanie całego sektora rybackiego za grupę defaworyzowaną może rozwiązać aktualne trudności.

Innowacyjność

W ramach LSR za szczególnie ważną została uznana innowacyjność, zdefiniowana według PARP. Tą definicję uzupełnia pojęcie innowacji społecznych. Definicja innowacyjności oznacza wprowadzenie na rynek przez wnioskodawcę nowego towaru lub usługi, lub znaczące ulepszenie oferowanych uprzednio towarów lub usług w odniesieniu do ich charakterystyk lub przeznaczenia. Ulepszenie może dotyczyć uwarunkowań technicznych (sposób robienia czegoś), technologicznych (metodę przetwarzania dóbr materialnych w dobra użyteczne lub wiedza o tym procesie), funkcjonalnych (organizacja pracy, marketing, procesy w przedsiębiorstwie). W ramach innowacji mieszczą się również innowacje wspierające akwakulturę, tj.: rozwijanie w gospodarstwach akwakultury wiedzy technicznej, naukowej lub organizacyjnej, która w szczególności ograniczy niekorzystne oddziaływanie na środowisko, będzie wspierać zrównoważone gospodarowanie zasobami w sektorze akwakultury, poprawi dobrostan zwierząt lub ułatwi nowe zrównoważone metody produkcji. Definicja innowacji społecznej to eksperymentalne działania społeczne (nie realizowane do tej pory na obszarze) mające na celu polepszenie jakości życia osób, społeczności, firm, środowisk branżowych czy

grup społecznych. Operacja ma charakter innowacyjny w ramach odniesienia do kryterium geograficznego.

Wszyscy wnioskodawcy otrzymali dodatkowe punkty za innowacyjność. Z powodu małego zainteresowania konkursami, mniej wniosków niż dostępnych funduszy, jeśli wniosek spełniał wymagania formalne wnioskodawca otrzymywał dofinansowanie.

Z perspektywy czasu można powiedzieć, że żaden z dofinansowanych projektów nie był innowacyjny. Choć oczywiście ciągle pozostaje do rozstrzygnięcia, czym jest innowacja. Na obszarze RLGD powstała stacja ładowania samochodów elektrycznych. W kilku innych projektach były elementy nowe na obszarze LGD. Można założyć, że sam fakt istnienia kryterium powoduje, że wnioskodawcy starają się bardziej.

Projekty współpracy

RLGD pozytywnie ocenia projekty współpracy. Krajowy projekt współpracy był bardzo pozytywnie przyjęty przez sektor rybacki. Szkolenia branżowe dla przedsiębiorców wypełniły zapotrzebowania tej grupy zawodowej.

Dużym plusem kolejnego projektu współpracy, międzynarodowego, był wyjazd i szansa zobaczenia jak wygląda za granicą realizacja projektów finansowanych ze środków unijnych. Jaki są różnice w procedurach, wnioskach (dużo mniejsza biurokracja niż w Polsce) oraz który z sektorów jest beneficjentem poszczególnych operacji (większe wsparcie projektów publicznych i społeczności lokalnej, mniejsze przedsiębiorców).

Ocena funkcjonowania LGD

Rybacka Lokalna Grupa Działania funkcjonuje na obszarze dziewięciu gmin. W tym regionie pracuje cztery lokalne grupy działania. Stowarzyszenie z powodu geograficznej bliskości ma najczęstszy kontakt ze Stowarzyszeniem Partnerstwo Północnej Jury. Najwięcej gmin należących do RLGD należy do tego stowarzyszenia. W powszechnej opinii JST współpraca z „Jurajską Rybą” układa się dobrze. Wynika to między innymi z równego podziału środków między poszczególne gminy. RLGD każdej gminie przeznacza takie same fundusze mimo różnej liczby mieszkańców, która to liczba stanowi podstawę do wielkości składek samorządów gminnych finansujących Stowarzyszenie.

RLGD jest zadowolona z prowadzonych działań aktywizacyjnych choć z powodu niewielkich kwot w budżecie tych projektów nie jest dużo. Być może w kolejnej perspektywie finansowej warto przeznaczyć więcej środków na ten cel. Mieszkańcy oczekują od Stowarzyszenia prowadzenia takich aktywności, np. stoisko w trakcie imprez gminnych.

RLGD uważa, że realizacja strategii będzie przebiegać lepiej jeśli udałoby się zmienić dwa obszary. Po pierwsze ograniczenie biurokracji. Obecnie procedury są na tyle skomplikowane,

że beneficjenci nie są w stanie samodzielnie napisać wniosku. Drugim elementem, który usprawniłby realizację LSR to zwiększenie zaangażowania mieszkańców w prowadzone działania.

Ocena procesu wdrażania

RLGD nie miała problemów w realizacji finansowej i rzeczowej prowadzonych operacji oraz wykonania zakładanych wskaźników. Największym problemem są niepotrzebnie skomplikowane procedury.

W ocenie wniosków Stowarzyszenie posługuje się osiemnastoma Lokalnymi Kryteriami Wyboru. Kryteria nie są doskonałe, zważywszy, że mają mieć zastosowanie do wszystkich prowadzonych operacji. Niektóre z kryteriów nie pasują do projektów specyficznych dla sektora rybnego. Przykładem zakup urządzeń i maszyn oraz przebudowy istniejącej infrastruktury. W projekcie oceniane są jednocześnie kryteria związane z turystyką. W większości naborów Rada LGD nie miała problemów z oceną wniosków, bo składanych wniosków było mniej niż środków, które były w dyspozycji.

RLGD nie miała problemów z realizacją wskaźników. Początkowo Stowarzyszenie obawiało się, czy uda się zrealizować wskaźnik utrzymania i tworzenia miejsc pracy. Okazało się jednak, że jego realizacja jest powyżej założeń.

Wartość dodana podejścia LEADER

Organizacje pozarządowe uczestniczyły w naborach, ale nie było ich dużo. Nie są zainteresowane byciem członkiem Stowarzyszenia, być może z powodu niechęci płacenia składek. RLGD jest zainteresowane zwiększeniem współpracy z organizacjami. Dobrym przykładem, który mógłby zostać kontynuowany to współpraca z Centrum Rozwoju Lokalnego na rzecz Ochotniczych Straży Pożarnych. RLGD organizowało kurs prawa jazdy kategorii C.

Potencjał prowadzonych operacji jest dobrze wykorzystywany. Projekty infrastrukturalne na stałe wpisują się w krajobraz społeczności. Powstał kort tenisowy, wyremontowano basen miejski. Te miejsca służą mieszkańcom.

Stowarzyszenie dba o promocje prowadzonych operacji. Zawsze pojawia się tablica informacyjna. Dodatkowo gminy informują swoich mieszkańców o projekcie oraz z jakich funduszy został wykonany.

W strategii nie było zapisanych elementów komplementarności. W praktyce zdarzały się projekty realizowane przez samorządy, które były działaniami kilkuletnimi, ale nie były to wprost działania komplementarne.

Współpraca z Urzędem Marszałkowskim przebiega poprawnie. Beneficjenci są zadowoleni z współpracy z UM. W porównaniu z projektami PROW, PO Ryby jest łatwiejszy dla beneficjentów. W PO Ryby jest mniej wymagań i wytycznych.

„Jurajska Ryba” chwali sobie współpracę w ramach Sieci Południowej RLGD. Sieć wspiera grupy rybackie. Podpisano porozumienie między grupami. Co sześć miesięcy zmienia się przewodnictwo. Komunikacja z ministerstwem prowadzona jest w ramach Sieci Południowej RLGD.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Realizacja rzeczowa i finansowa przebiega prawidłowo. W naborach nie obserwowano zbyt dużego zainteresowania, ale udało się znaleźć wnioskodawców we wszystkich przedsięwzięciach. Na obecnym etapie niebezpieczeństwem jest możliwość rezygnacji beneficjentów z podpisanych umów. W takim przypadku trudno będzie uruchomić cały proces ponownie. Jednym z problemów dotyczących realizacji rzeczowej był zbyt mały limit funduszy na jednego beneficjenta/ gospodarstwo rybackie. Rybacy z obszaru LSR szybko ten limit wykorzystali i w efekcie działania skierowane do przedsiębiorców zostały rozszerzone na wszystkich mieszkańców RLGD. Wydaje się, że w przyszłym okresie programowania należałoby wsparcie przedsiębiorczości ukierunkować wyłącznie na grupę społeczno zawodową rybaków. Jest to jednak rekomendacja wykraczająca poza kompetencje RLGD.

Działania skierowane do przedsiębiorców były jednym z zasadniczych celów strategii. Wadą tych funduszy były warunki finansowego wsparcia nieadekwatne do wysiłku zatrudnieniowego, jakiego musieli się podjąć beneficjenci. Jednak znalezienie chętnych do realizacji operacji i osiągnięcie wskaźników wskazuje, że rozwiązanie to było dobrze zaplanowane. Zaletą, z kolei były mniej skomplikowane, niż w innych funduszach, procedury pozyskania dofinansowania (*mniej* nie oznacza, że nie były skomplikowane). RLGD „Jurajska Ryba” podejmowała również inne działania wspierające przedsiębiorczość. Kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe, zrealizowane z funduszy zewnętrznych czy wyjazdy studyjne dla zapoznania się z innymi modelami biznesowymi z pewnością wspierały rozwój gospodarczy obszaru. Poszerzenie oferty głównego funduszu o działania uzupełniające to dobre rozwiązanie i powinno przyświecać RLGD również w kolejnym okresie programowania.

Budowanie kapitału społecznego to jeden z celów działania wszystkich Lokalnych Grup Działania. RLGD „Jurajska Ryba” realizowała to zadanie poprzez aktywizowanie społeczne mieszkańców. Organizacja i uczestnictwo w imprezach dla mieszkańców, wyjazdy studyjne i szkolenia to naturalne sposoby na wzmocnienie integracji i promocję działań powiązanych ze wspieraniem rybactwa. Brak grantów lub innych narzędzi finansowych skierowanych do organizacji pozarządowych sprawia, że NGO nie widzą pragmatycznego „interesu” współpracy z RLGD. Szczególnie, że na tym samym obszarze działają 4 inne Lokalne Grupy Działania, które w większości takie narzędzia posiadają. Jest to z pewnością wyzwanie dla władz RLGD oraz pracowników biura by rozwijać kontakty i nawiązywać nowe systematyczne relacje z organizacjami pozarządowymi z obszaru.

Ważnym wymiarem aktywności RLGD jest budowanie i wspieranie turystyki na obszarze realizacji strategii. Pomaga w tym z pewnością naturalna atrakcyjność akwenów wodnych. Inwestycje gminne realizowane z funduszy dostępnych w „Jurajskie Rybie” sprawiły, że wiele miejsc zdobyło nową funkcjonalność, a obiekty te stały się atrakcją dla mieszkańców i przyjezdnych. Trudno wymagać by dostępne w RLGD fundusze mogły zmienić obraz

turystyczny obszar 9 gmin, ale wydaje się, że takie punktowe inwestycje dobrze przyczyniają się do poprawy atrakcyjności turystycznej regionu. Rekomendacją jest poszerzenie działań związanych z turystyką o promocję produktów lokalnych oraz lokalnych twórców związanych z rybactwem. Może to wymagać pozyskania dodatkowych funduszy, a może także zwiększenia składu osobowego biura.

Biuro RLGD stanowi zasadnicze narzędzie realizacji strategii. Pracownicy biura ogłaszają i przeprowadzają nabory wniosków. Udzielają doradztwa i prowadzą szkolenia podnosząc jakość składanych wniosków. Wspierają Radę w weryfikacji i ocenie wniosków i odpowiadają za jakość gromadzonej dokumentacji. Prowadzą animację lokalnej społeczności, realizują plan komunikacji i wykonują wiele innych funkcji zapewniających funkcjonowanie Stowarzyszenia. Badania ankietowe i wywiady wskazują jednocześnie na bardzo dobre funkcjonowanie biura. Respondenci podkreślają właściwą organizację pracy biura, godziny pracy i dostępność pracowników. Wysokie oceny dotyczyły kwalifikacji i kompetencji kadry oraz przyjaznej atmosfery i wsparcia dla wnioskodawców. Nie bez znaczenia dla skuteczności pracy biura jest łączenie w jednej osobie funkcji prezesa ze stanowiskiem dyrektora biura. Ułatwia to komunikację i pozwala na szybsze podejmowanie decyzji. Wszystko to sprawia, że praca biura jest kluczowa z perspektywy Stowarzyszenia, a władze RLGD powinny dokładać wszelkich starań by utrzymać dobre warunki pracy zarówno te materialne i organizacyjne, ale również dotyczące atmosfery pracy.

Przeszkodą w pełniejszej i bardziej sprawnej realizacji strategii jest biurokracja. Wspomniano wcześniej, że w ramach PO Ryby procedury są łatwiejsze niż w innych funduszach, ale nie oznacza to, że są łatwe. W pierwszej kolejności problemy dotyczą wnioskodawców. Ilość dokumentów niezbędna do złożenia wniosku z pewnością mogłaby zostać ograniczona bez negatywnego wpływu na jakość wniosku. Załączniki, zaświadczenia i oświadczenia to kolejne dokumenty, które musi zgromadzić wnioskodawca, a które później muszą być skrupulatnie sprawdzone przez pracowników biura, a później zweryfikowane przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego. Generuje to nie tylko dużą ilość pracy, ale przede wszystkim wydłuża czas pomiędzy złożeniem wniosku, a rozpoczęciem jego realizacji. Uproszczenie procedury i zmniejszenie biurokracji jest rekomendacją dotyczącą instytucji zarządzających i minimalnym stopniu dotyczy RLGD.

Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wyjątkowej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz RLGD, pracowników i członków RLGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy wnieśli wkład w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień, uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Spis tabel i wykresów

Wykresy

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin.....	12
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?.....	21
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?.....	22
Wykres 4. Ocena gminy na wymiarach.....	23
Wykres 5. Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy.....	24
Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?.....	25
Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?.....	25
Wykres 8. Powody zmiany miejsca zamieszkania.....	26
Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?.....	26
Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?.....	27
Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?.....	27
Wykres 11. Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?.....	28
Wykres 12. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?.....	29
Wykres 13. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba”?.....	30
Wykres 14. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura RLGD.....	30
Wykres 15. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura RLGD.....	31
Wykres 16. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura RLGD w poniższych wymiarach.....	31

Wykres 17. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Rybackiej Lokalnej Grupy Działania "Jurajska Ryba"?	32
Wykres 18. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do RLGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?	33
Wykres 19. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?	33
Wykres 20. Czy nabory wniosków ogłaszane przez Rybacką Lokalną Grupę Działania "Jurajska Ryba" odpowiadały na potrzeby mieszkańców?	34
Wykres 21. Czy realizowane w RLGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z:	35
Wykres 22. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?	36
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?	36
Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem RLGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru RLGD ?	37
Wykres 25. Czy zna Pan/i Rybacką Lokalną Grupę Działania „Jurajska Ryba”?	40
Wykres 26. Realizacja finansowa – stan na 31.12.2021 r.	43

Tabele

Tabela 1. Ludność ogółem	14
Tabela 2. Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym	14
Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	15
Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego	16
Tabela 5. Wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca (w złotych)	16
Tabela 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	17
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej ogółem	17
Tabela 8. Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności	18
Tabela 9. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	18
Tabela 10. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	19
Tabela 11. Biblioteki i ich filie	20

Tabela 12.	Bezrobotni zarejestrowani ogółem.....	20
Tabela 13.	Doradztwo.....	37
Tabela 14.	Plan szkoleń.....	38
Tabela 15.	Funkcjonowanie organów.....	39
Tabela 16.	Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.....	41

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Narzędzia badawcze

9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:

1. Jak wnioskodawca dowiedział się o konkursie, skąd pochodzi wiedza o RLGD i jak jest ona znacząca;
2. Pomysł na projekt - skąd pochodził, czy ktoś pomagał w konceptualizacji, czy wynajmowano firmę lub osobę do pomocy w opracowaniu wniosku;
3. Zakres pomocy ze strony RLGD, doświadczenia związane z doradztwem;
4. Znajomość wniosku i procedury, trudności z wypełnianiem wniosku;
5. Ocena wniosku w RLGD, doświadczenia i opinie o kryteriach oraz ocenie przez Radę RLGD;
6. Proces administracyjny po dokonaniu wyboru operacji do dofinansowania;
7. Ogólna ocena kontaktów z RLGD w czasie opracowania wniosku, oceny i wyboru oraz realizacji
8. Podejście kontrfaktyczne: czy jeszcze raz spróbowałby wnioskować do RLGD;
9. Podejście kontrfaktyczne: czy zrealizował pomysł mimo braku dofinansowania (dla osób, które nie uzyskały dofinansowania)
10. Podsumowanie i ogólne opinie o trudnościach i dobrych stronach procesu.

9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:

1. Czy w Pana/Pani gminie ludzie są aktywni. Czy jest dużo organizacji pozarządowych?
  - a. Czy działania RLGD w jakiś sposób wpływają na rozwój aktywności społecznej mieszkańców (kapitału społecznego)?
2. Czy ludzie są w tej gminie przedsiębiorczy. Czy dla rozwoju obszaru lepsze są środki na podejmowanie czy na rozwój działalności gospodarczej?
3. A jak już rozmawiamy o ludziach, którzy tu mieszkają. W jakiej grupie należałoby szukać ludzi, którzy sobie nagorzej radzą. Takich którzy wymagają najpilniejszej pomocy? (młodzież, seniorzy, niepełnosprawni)
4. Jeśli chodzi o kulturę i turystykę. Czy działania RLGD jakoś wpłynęły na rozwój obszaru w tej dziedzinie?
5. Przejdźmy teraz do tego jak działa RLGD. Jak wygląda komunikacja i współpraca pomiędzy gminami a RLGD.
6. Czy ta współpraca pozwala działać efektywnie? Jak duży wpływ na to co robi i jak działa RLGD mają władarze gmin partnerskich?
7. Czy RLGD dobrze widać w gminach. Czy pojawia się na dożynkach, organizuje konkursy, wyjazdy. Czy mieszkańcy wiedzą, że taka organizacja działa tu na obszarze.
8. W czym należałoby szukać największej zalety istnienia RLGD?
9. Czy jest coś co można by poprawić w działaniach RLGD?

9.3. Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków RLGD

Ocena funkcjonowania LGR

Szanowni Państwo,

głównym celem funkcjonowania Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba” jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 opracowanej wspólnie z mieszkańcami naszego regionu. Strategia ta realizowana jest przez szereg przedsięwzięć, których zadaniem jest rozwiązywanie potrzeb mieszkańców.

W ramach podsumowań wdrażania programu oraz wypełniając zapisy zawarte w Strategii przygotowaliśmy ankietę. Zarówno podczas tworzenia dokumentu jak i teraz Państwa zdanie jest dla nas niezmiernie istotne.

Wszystkie dane pozyskane w ramach tej ankiety będą traktowane poufnie, a analizy dotyczyć będą jedynie uogólnionych opinii.

Prezes LGD

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba”? RLGD działa:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. I dobrze i źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

2. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura RLGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Godziny pracy biura				

	RLGD są dogodne dla klientów				
2.	Strona internetowa zawiera aktualne informacje				
3.	Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura RLGD				
4.	Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami biura RLGD				

3. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura RLGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy				
2.	Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki				
3.	Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad				
4.	Pracownicy są mili i uprzejmi				

4. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura RLGD w poniższych wymiarach:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Raczej dobrze	I dobrze i źle	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
1.	prowadzenie doradztwa						
2.	organizacja naborów wniosków						
3.	pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych						

4.	informowanie członków RLGD o funkcjonowaniu RLGD						
5.	prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców						
6.	współpraca z innymi RLGD						

5. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Rybackiej Lokalnej Grupy Działania "Jurajska Ryba"? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 najważniejsze kanały pozyskiwania informacji**

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Bezpośrednie kontakty z Władzami RLGD
2. Bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura
3. Walne zebranie członków
4. Oficjalna strona internetowa RLGD
5. Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie RLGD
6. Portale społecznościowe
7. Szkolenie dla potencjalnych beneficjentów (warsztaty, imprezy)
8. Informacja bezpośrednia w siedzibie (biurze) RLGD
9. Inne sposoby. Jakie? .....

6. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do RLGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Ankieta papierowa
2. Ankieta elektroniczna
3. Kontakt bezpośredni z przedstawicielem RLGD
4. Kontakt mailowy
5. Kontakt telefoniczny
6. Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem RLGD)
7. Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)
8. Inny, jaki? .....

7. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców? **Proszę wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze źródła.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Z własnego doświadczenia
2. Z rozmów z mieszkańcami
3. Z rozmów z samorządowcami, członkami organizacji pozarządowych itp.
4. Z mediów (lokalna prasa, telewizja, radio)
5. Z Internetu (portale, wortale, fora dyskusyjne)
6. Z badań społecznych i analiz gospodarczych
7. Z innych źródeł (jakich?) .....

8. Czy nabory wniosków ogłaszane przez Rybacką Lokalną Grupę Działania "Jurajska Ryba" odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Idealnie wpisywały się w potrzeby mieszkańców
2. W większości przypadków wpisywały się w potrzeby mieszkańców
3. Często mijaly się z potrzebami mieszkańców
4. Prawie w ogóle nie odpowiadały na potrzeby mieszkańców
5. Trudno powiedzieć

9. Jakie są najważniejsze problemy społeczne mieszkańców regionu (Pana/Pani gminy)? Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

---

10. Czy realizowane w RLGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych?

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
1.	Związane z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej						
2.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej (np.						

	świetlice wiejskie, place zabaw dla dzieci)						
3.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej (np. boiska, siłownie zewnętrzne, altany)						
4.	Związane z potrzebą rozwoju aktywności społecznej mieszkańców (np. warsztaty, spotkania, pikniki, szkolenia)						
5.	Związane z potrzebą zachowania dziedzictwa lokalnego						
6.	Związane z potrzebą promocji obszaru objętego LSR						

11. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

12. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, inne projekty byłyby bardziej efektywne
2. Zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty

3. Nie, inne projekty byłyby mniej efektywne
4. Trudno powiedzieć

13. Czy Pana(i) zdaniem RLGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru RLGD?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. RLGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju
2. RLGD powinna podejmować również wyzwania wykraczające poza LSR
3. Trudno powiedzieć

14. Co jeszcze mogła by zrobić LGD, aby skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę o podanie kilku informacji o sobie, wyłącznie w celach statystycznych

15. W której gminie Pan(i) mieszka?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Dąbrowa Zielona
2. Gmina Janów
3. Gmina Koniecpol
4. Gmina Lelów
5. Gmina Przyrów
6. Gmina Irządze
7. Gmina Szczekociny
8. Gmina Żarki
9. Gmina Żytno

16. Płeć

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

17. Do jakiej kategorii wiekowej może się Pan(i) zaliczyć?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. od 18 do 25 lat
3. od 26 do 35 lat
4. od 36 do 50 lat
5. więcej niż 50 lat

18. Jestem:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Rolnikiem
2. Rybakiem
3. Członkiem organizacji społecznej (stowarzyszenie, fundacja, KGW lub OSP)
4. Przedsiębiorcą
5. Reprezentantem podmiotu z sektora publicznego (gmina, dom kultury)
6. Żadne z powyższych

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru RLGD

Poziom satysfakcji mieszkańców

Zapraszamy Państwa – mieszkańców naszego regionu do wyrażenia opinii na temat warunków życia w naszej gminie. Ankieta jest anonimowa a jej wyniki posłużą wyłącznie temu, aby dostosować Lokalną Strategię Rozwoju do potrzeb mieszkańców i regionu.

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie mam zdania
1.	Atrakcyjności turystycznej						
2.	Promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki						
3.	Infrastruktury i oferty kulturalnej						
4.	Infrastruktury i oferty						

	sportowej i rekreacyjnej						
5.	Infrastruktury drogowej						
6.	Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów						
7.	Tożsamości mieszkańców z regionem						
8.	Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych						
9.	Działań na rzecz bezrobotnych						
10.	Działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia						
11.	Działań na rzecz osób po 50 roku życia						
12.	Działań na rzecz kobiet						
13.	Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem						
14.	Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy						

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej j nie	Zdecydowanie nie	nie wiem
1.	Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, obchodach świąt etc.)					
2.	Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)					
3.	Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)					
4.	Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń etc.)					

5.	Mam możliwości, by wypowiedzieć się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)					
6.	Jestem członkiem rady/komitecie (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)					
7.	Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy					
8.	Potrafę wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy					
9.	Na terenie mojej gminy mogę rozwijać się zawodowo					
10.	W mojej gminie powstaje wiele firm					
11.	W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy					
12.	Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych					

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. tak

2. nie

7. Jakie są powody?

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Trudny dostęp do edukacji
2. Trudny dostęp do instytucji kultury
3. Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi
4. Brak perspektyw zawodowych
5. Powody osobiste/ rodzinne
6. Inne (jakie?) .....

8. Czy w Pana/i gminie, począwszy od 2016 r. realizowano projekty ze środków unijnych?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Nie

9. Ile projektów zrealizowano?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Od 1 do 5
2. Od 6 do 10
3. Więcej niż 10
4. Nie wiem/trudno powiedzieć

10. Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Trudno powiedzieć
4. Raczej nie

5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

12. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Ani tak, ani nie
3. Nie

13. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

14. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak

2. Trudno powiedzieć
3. Nie

15. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności? (Prosimy o zaznaczenie „x” trzech najważniejszych)

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki
2. Infrastruktura i oferta kulturalna
3. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna
4. Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
5. Infrastruktura drogowa
6. Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)
7. Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem
8. Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców
9. Warunki życia osób niepełnosprawnych
10. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
11. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem
12. Działania na rzecz osób do 25 roku życia
13. Działania na rzecz seniorów
14. Działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu

16. Czy zna Pan/i Rybacką Lokalną Grupę Działania „Jurajska Ryba”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak znam, słyszałam/em
2. Nie znam, nie słyszałam/em

17. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Rybackiej Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. od znajomych, sąsiadów
2. w instytucji (urząd, szkoła)

3. z lokalnej prasy
4. widziałem/am działania RLGD
5. uczestniczyłem/am w działaniach RLGD/ brałem/am udział w projekcie

18. Status na rynku pracy:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Osoba (fizyczna, prawna lub inna) prowadząca działalność gospodarczą
2. Zatrudniony/a w rolnictwie
3. Zatrudniony/a poza rolnictwem
4. Uczący się/studiujący
5. Osoba bezrobotna
6. Inny typ, jaki? .....

19. Płeć:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

20. Niepełnosprawność:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Osoba niepełnosprawna, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności
2. Osoba pełnosprawna

21. Wykształcenie:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. policealne

5. licencjat, inżynier
6. wyższe magisterskie
7. inne

22. Wielkość gospodarstwa rolnego:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. nie posiadam gospodarstwa rolnego
2. do 5 ha
3. 6-10 ha
4. 11-20 ha
5. 21-50 ha
6. >50 ha

23. Wiek

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. 18 do 25 lat
3. 26-35 lat
4. 36-50 lat
5. więcej niż 50 lat

24. Miejsce zamieszkania:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Dąbrowa Zielona
2. Gmina Janów
3. Gmina Koniecpol
4. Gmina Lelów
5. Gmina Przyrów

6. Gmina Irządze
7. Gmina Szczekociny
8. Gmina Żarki
9. Gmina Żytno
10. Inna gmina

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.5. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego

1. Wprowadzenie
  - a. Przedstawienie moderatora, opisanie celu badania, anonimowości uzyskanych odpowiedzi, konieczność nagrywania wywiadu z uwagi na późniejszą analizę wyników
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
  - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
  - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
  - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
  - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
  - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
  - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
  - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
6. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
  - a. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
7. Innowacyjność
  - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
  - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
8. Ocena funkcjonowania RLGD
  - a. Czy sposób działania partnerów w ramach RLGD pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR?
  - b. Jak jest skuteczność i efektywność działań biura RLGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
  - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach RLGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Zakończenie spotkania

Czas trwania 120 minut